

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 5 MAJ 1918.

HÖGMAN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

De i Finland stude- pade svenskarnas likfärd.

Öfverst: Kistorna utbäras från centralstationen. Den vänstra bilden: Styrbjörn von Stedingks kista. Nederst: Det stora sorgefåget passerar Vasabron.

Pressfotobyran.

En storman. * Skiss af Fanny Alving.

DET VAR ETT TRYCKERIETABLISSE-
ment, som var känt öfver hela landet. Det
hade en helsida för sig själf i alla vykort-
album, som trycktes öfver staden, inte där-
för, att byggnaden var något arkitektoniskt
mästerstycke, utan därför att tryckeriet var
ett af landets största affärsföretag och ett
aktadt sådant. Det kom aldrig ut något kras
på Svans förlag. Att få ut en bok där var
detsamma som att få ett vederhäftigt intyg
om, att det var en god, solid och nödvändig
bok. Om Svans förlag hade gifvit ut en
spåbok, skulle spåkonstens anseende ha stig-
it högst betydligt. Den skulle nästan fått
en anslykning af vetenskaplighet öfver sig,
möjlig svag, men i alla fall. Ty på Svans
förlag trycktes det mesta af landets veten-
skapliga tryck.

Tryckeribyggnaden var ful, men fulheten
drunknade i dess omfång. Den var ett jätte-
stort, smutsgrått komplex med en massa
fönster, som sågo ut att vara ditsatta hur
det föll sig, och det voro de också. Trycke-
riet hade utvidgats år från år, en bit hade
byggts till här, en där, och där man behöft
ett nytt fönster i en gammal lokal, hade man
gjort ett hål i väggen. Det hela hade skett
fullkomligt hänsynslöst mot omgifningen. Ett
tryckeri, som gick så bra, behöfde inte fråga
efter, hur det såg ut. Om det inte var tref-
ligt för stadsparken att titta öfver kanal-
vallnet på Svans tryckeri, kunde parken lilla
åt andra hållet.

Det hade parken också till sist gjort. In-
gen människa gick längre på de smala gån-
garna fäkt in till kanalvallnet. En gång hade
de varit parkens vackraste bit, breda och
glada sandgångar i solskenet mellan upp-
växande unga lönnar, sedan hade de smal-
nat. Lönnarna hade inte kunnat hålla jämna
steg med Svans tryckeri. Det hade vuxit
så fort, skuggan hade blifvit högre och hö-
gre, och nu stodo lönnarna året rundt i en
sval och litet fuklig atmosfär. Kanalvallnet
låg dött och kyligt i skuggan af Svans try-
ckeri, och längs kanalkanten stodo parkens
redskapsskjul i en lång rad under lönnarna.
De vände baksidan mot tryckeriet. Delta
var inte af missaktning, men de skulle väl
vända den åt något håll, och tryckeriet var
det fulaste hållet.

Direktör Artur Svan satt vid sitt arbets-
bord och tittade ned på parken. Den stod i
höstdräkt, och det var en vacker park. Höst-
dagern föll litet kylig öfver trädtopparna, men
det var i alla fall sol i färgspelet. Då och
då strök en fläkt genom kronorna. De dar-
rade sakta, och för hvarje skälfnung kom det
fram nya skifning af grönt, gult och rött.
Det var som om blåsten lekfullt kört fing-
rarna genom trädtopparna bara för att få
visa, hvad den kunde trola fram, om den
ville. Det var en grufva af prakt.

Men direktör Svan tänkte inte på det. Han
såg det inte ens. Hans stora och litet ge-
nomträngande blåa ögon gledo stelt öfver
parken. Han hade sett den så många hundra
gångar, hvarje dag under trettio års tid. Han
hade sett lönnarna planteras, växa upp och
förtälas till det där mörkgröna löfverket i
skuggan snedt under fönstren. Han hade
aldrig brytt sig om parken, men den hade
varit hans vanliga fixeringsobjekt, när han
satt och tänkte.

Han tänkte nu också. I går hade han köpt
ett slott. Framför honom på bordet låg en
hel bundt af tidningar, stadens tidningar,

länstidningen och de stora stockholmstid-
ningarna. I dem alla stod en lång notis om
direktör Artur Svan och slottet. Bägge voro
fotograferade, och det var utmärkta bilder.
Det var den notisen, han var försjunken i.
Hans själ läste den utantill, medan ögonen
vandrade öfver trädtopparna.

Slottet hade alltid innehafits af märkliga
män. Det hade tillhört en riddare, en ärke-
biskop, en fältmarskalk och en lång rad af
grefvar, men det hade aldrig förrän nu till-
hört en industriens storman. Han tyckte om
uttrycket en industriens storman. Det var
lika bra som en titel, bältre, för det stod
mot en solid bakgrund. Det var någonting
måktigt i uttrycket, någonting af jätte, af
verkligt stor man.

Direktör Svans arbetsrum var ett ståtligt
rum. En bred mahognypanel löpte rundt
väggarna, och i en prakfull grön marmorspis
brann en brasa. Kring spisen stodo läder-
stolar, djupa som små haf, och framför spi-
sen stod ett eldställ af mässing. Allting var
tjockt, blankt och präktigt och berättade om
pengar, mycket, mycket pengar. Men det
berättade tyst.

Det hördes inte ett knäpp i det stora rum-
met. Då och då hväste det till i spisen, ty
veden var sur, men annars var allt tyst.
Tyst och varmt. Eldskenet lekte med färger-
na på den mjuka, persiska mattan. Det
var, som om en bred tunga af ljus sakta
hade slickat dem, hungrigt, men tyst.

Direktören tyckte inte om buller, och det
visste hela huset.

Utanför arbetsrummet gick en smal kor-
ridor. Den gick igenom hela våningen, och
när den kommit längst bort i hörnet af hu-
set, gjorde den en sväng och blef en trä-
trappa ned till förstugan, där vaktmästare
Andersson alltid satt på en rottingstol.

Direktör Svan satte sig plötsligt tillrätta i
skrifstolen. Han hade hört att det knakade
i trappan. Därpå gick det i korridoren, och
stegen närmade sig arbetsrummet. Någon,
som sökte honom?

Det knackade tre tag. Jaså, Andersson.

Han sköt undan tidningshögen. Han visste
mycket väl, att i dag talade ingen, från kas-
sören till maskinistens minsta pojke, om nå-
gonting annat än slottet. Och han ville inte
bli sedd med tidningen framför näsan.

Andersson sleg mycket tyst in. Hans lilla
terra figur såg nästan mindre ut än den bru-
kade. Men det stod ju i tidningen, att direk-
tören hade köpt ett slott.

"Det är ett fruntimmer, som frågar, om hon
kan få tala med direktören," sade han låg-
maldt. I direktörens rum talade alla mycket
lågmaladt.

Direktören satt och sysslade med något på
skrifbordet. Men han vände på hufvudet.

"Hvad vill hon? Hvem är det?"

"Hon säger att hon heter fru Wærn."

"Wærn?" sade direktören frågande. Ett
ögonblick rynkade han ögonbrynen, men
det var mycket, mycket lätt. Därpå blef an-
siktet som vanligt.

"Hon säger att det var hennes man, som
skref Wærns lexikon."

En liten blodvåg sköt upp i kinderna på
direktören.

"Jaså, det där lilla lexikonet," sade han
dröjande, som om han dragit sig något till
minnes. "Har hon sagt, hvad hon vill?"

"Nej."

Direktören såg litet ofålig ut, och Anders-

son begrep, att han kände sig störd i någon-
ling mycket viktigt.

"Nåja, så låt henne komma in, då."

Direktör Artur Svan drog fram en tjock
bunt oskrifvet papper och lade den på
skrifbordet midt framför sig. Han tog också
upp ett pennskaft och satt och leke med det.
För den lilla sorgklädda damen, som om ett
par ögonblick steg in på den persiska mat-
tan, föreföll han som en mycket upplagen
man, som det nästan var synd att störa.

Direktören reste sig inte upp, utan bocka-
de sig där han satt.

"Mitt namn är fru Wærn," sade den lilla
damen. Hon hade ett litet gulblekt och viss-
nadtt ansikte. En gång hade hon säkert sett
bra ut, men det hade nog hänt ett och an-
nat sedan dess. Det slog till och med di-
rektör Svan, att hon hade ovanligt trötta
ögon.

Han såg på henne och uttrycket var frå-
gande.

"Och hvad kan jag stå till tjänst med? Fru
Wærn, var det så?"

"Ja. Det var min man, som skref Wærns
lexikon," sade den lilla damen.

Direktör Svan såg ut, som om han om igen
försökt dra sig något till minnes. Men det
gick långsamt. Till sist tycktes han ha funnit
det.

"Jaså, Wærns lilla engelska lexikon? Är
det det, fru Wærn menar?"

Den lilla frun såg litet öfverraskad på ho-
nom.

"Ja," sade hon. "Det enda engelska lexi-
kon, som säljes just nu."

Direktören satte tankfullt ut underläppen.

"Jaså, ja, det kan hända," sade han. "Ja,
det är ju på vårt förlag, vill jag minnas?"

Den lilla frun rodnade långsamt.

"Ja. Och det är den af förlagets skol-
böcker, som säljes mest."

"Som säljes mest?" sade direktören lång-
samt. "Är det det?" Hans röst uttryckte
nästan verklig nyfikenhet.

"Ja, det vet jag," sade den lilla frun.

Direktören mätte henne med en blick. Men
han såg en smula frånvarande ut.

"Men var så god och sitt, fru Wærn." Han
gjorde plötsligt en rörelse mot en af skinn-
stolarna.

"Tack," sade hon och satte sig.

Direktören satt forfarande och såg på
henne så där litet frånvarande. Han hade
inte lagt ifrån sig pennskaftet, utan lät det
väga öfver pekfingeret.

"Direktören har kanske reda på, att min
man dog i julis —?" sade den lilla frun till
sist.

Direktören måtte inte ha haft det, ty hans
fysionomi förändrade sig. Han såg delta-
gande ut.

"Ingen aning. — I så fall ber jag att
uppriktigt få beklaga fru Wærns förlust."

Den lilla damens gulbleka ansikte var
litet skärare än nyss.

"Ja, det var en mycket stor förlust," sade
hon långsamt. "Men jag är så lycklig, så
jag har en son i lifvet."

"Gratulerar —"

"Och det är för hans skull jag nu kom-
mer till direktören" —. Det stockade sig
litet i halsen på henne.

"Hur så?" Direktörens röst var verkligt
frågande.

Hon stammade litet.

"Jo, ser direktören — saken är den, att

Iduns byrå och expedition,

Mästern Samuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. B, med juln:r:	Uppl. A, utan juln:r:	Uppl. C, praktuppl., med juln:r:
Helt år Kr. 10:50	Helt år Kr. 10:—	Helt år Kr. 14:—
1:a halvåret » 5:20	3 kvartal » 7:60	Halft år » 7:25
2:a halvåret » 5:80	Halft år » 5:20	Kvartal » 3:75
Kvartal » 2:60	Kvartal » 2:60	Månad » 1:35
4:e kvartalet » 3:25	Månad » 1:—	

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
35 öre efter text. Utländska annonser:
40 öre å textside. 40 öre eft. text, 45 öre
20 % förhöjning för å textside 20 % förh.
särskildt begärd plats. för särsk. begärd plats.

min man lämnade oss i mycket små omständigheter — förfärligt små. Men min son har ett ovanligt godt läshufvud —"

"Det är ju mycket roligt för fru Wærn," sade direktören en smula uttryckslost.

"Ja, det är det ju. Han är den bästa i sin klass — och hans lärare säga, att han är alldeles ovanligt begåfvad för studier —"

"Roligt det." Direktörens ansikte uttryckte absolut ingenting.

"Men jag ser mig ingen råd att kunna låta honom gå kvar i skolan. Och hans lärare säga allesammans, att det vore skada annars —"

"Ja, det ska väl de förstå bäst —"

Den lilla frun rodnade nästan plågsamt.

"Ser direktören, jag gör allt hvad jag kan. Jag syr åt en bod, men det blir inte mycket. Och min son läser med andra pojkar, men det blir så litet att lefva på. Det är därför, jag nu kommer till direktören som en allra sista utväg —"

Direktör Artur Svans blåa ögon betraktade henne verkligt förvånade. Hon försökte småle, men det gick dåligt.

"Ser direktören, min man hade ett litet ordstäf, som han använde på skämt ibland, när det blef så där litet knallt för oss. Privatlärare ha ju svårt att få det att gå ihop ibland. Vet direktören, hur det lydde?"

"Nej", sade direktören omisskänneligt uppriktigt.

"Blir det för svårt, går jag till Svans tryckeri."

Direktören höjde på ögonbrynen. Han såg ut att erfara verklig förundran.

Den lilla frun var mycket röd.

"Direktören tycker, att det är litet lustigt. Och det var det också på den tiden. Det var bara ett skämt. Men min man sade det också strax innan han dog, och då var det inte skämt."

"Hvad menar fru Wærn? Strax innan doktor Wærn dog? Hvad var det, han sade?"

Direktörens röst var förundradt vetgirig.

"Jo, ser direktören, han visste ju, att det han lämnade efter sig var så litet. Och han visste ju också, att jag inte är så förfärligt stark, och att Ivar — det är vår son — skulle komma att kanske behöfva litet mer, än vi kunde skaffa."

Hon afbröt sig, ty hennes röst ville inte låta riktigt säker.

"Nå?" sade direktören som förut.

"Och han hade reda på, att hans engelska lexikon hade blifvit en mycket stor affär för Svans tryckeri. Det säljs öfver fem tusen exemplar om året."

Direktören hade blifvit en liten nyans rödlättare än han varit nyss. Han höjde på ögonbrynen.

"Fem tusen?" Det låg en anstrykning af öfverraskning i rösten. "Gör det verkligen det?"

"Ja, det gör det", sade frun litet säkrare. Och efter min mans beräkningar skulle förlaget ha en inkomst af det på trettio tusen kronor netto per år.

"Inte möjligt," sade direktören kort.

"Jo, min man förstod sådana där saker, och det är inte bara han, utan också andra, som ha kommit till det resultatet. Jag har dessutom en bror som är bokhandlare —"

"Jaså. Jaha", sade direktören ännu kortare.

"Men direktören förstår, att det är visst inte min mening att lägga mig i förlagets affärer. Det som är gjordt, är gjordt. Men

det var bara för hvad min man sade samma dag han dog. Han rådde mig att gå och tala med direktören — om det skulle bli för svårt för oss —"

"Om hvad?" Direktör Svans stora, blå ögon kunde vara verkligt frågande.

Den lilla frun såg ut att bli ändå smalare, där hon satt på kanten af den djupa skinnstolen.

"Han trodde, att eftersom lexikonet är en sådan bra affär för direktören, så kanske direktören skulle kunna vara benägen att lägga till någon liten summa till honoraret."

Direktörens ögonbryn höjde sig. Han såg ut, som om han inte begrep riktigt.

"Ja, men honoraret — det var fem tusen, vill jag minnas — det har ju doktorn fått för flera år sedan. Fem år sedan, tror jag det var."

"Nio år sedan." De trötta ögonen betraktade honom. "Och om direktören räknar efter hvad förlaget har förljänat på lexikonet på de nio åren —"

Direktören lade ifrån sig pennskapet på silfverstället. Han svängde sig litet rundt i skrifstolen, så att han kom midt emot fru Wærn.

"Min bästa fru Wærn," sade han långsamt och en liten smula faderligt. "För att tala riktigt uppriktigt, så har jag inte reda på de där sakerna. Det är jag, som gör upp kontraktet, det är santt, men det är inte jag, som sköter räkenskaperna. Det är helt andra personer. Och om jag ville aldrig så gärna, så kan jag inte hålla reda på, hur mycket den eller den boken ger om året. Vi ge ju ut tusentals böcker —"

"Men jag försäkrar direktören, att jag talar absolut santt."

"Det vill jag visst inte betvifla. Och det är i så fall roligt, inte minst för författarens minne. Fru Wærn har i så fall all anledning att vara stolt öfver sin man."

"Med stolt het kommer man inte långt." Den lilla frun log ett svagt leende.

"Men fru Wærn förstår nog, att ett kontrakt är en sak, som görs upp för att gälla?"

"Ja —" kom det litet osäkert.

"Nå, hur tror fru Wærn det skulle gå, om alla författare kommo efter nio år och ville ha tillägg på honoraret? Tror fru Wærn, att ett enda förlag skulle kunna bära sig under sådana förhållanden? Vet fru Wærn, då vore det allt bäst att stänga tryckeriet med detsamma."

"Ja, men alla böcker gå väl inte så bra, som min mans lexikon —"

Direktören nickade. Han såg nästan vänligt på henne, som om han haft att tacka henne för någonting.

"Nej, och det är just det. Herre gud, om alla böcker gäfvade trettio tusen om året, som fru Wærn säger, att lexikonet gör — märk väl, att det är inte jag, som säger det — då kunde man kanske tåla vid en liten åderlåtning då och då. Men, ser lilla fru Wærn, det är, hvad de inte gör. Jag kan tala om för fru Wærn, att de flesta böcker gå nätt och jämnt ihop. Många, ofanligt många äro ren förlust." Han drog en liten suck.

"Ja, jag vet ju inte det, men lexikonet är ju i alla fall en så stor affär —"

"Så det får hjälpa upp andra, ja, det är ju möjligt. Om den saken kan jag inte yttra mig, för som sagdt var, det är inte jag, som sköter böckerna. Men så är det med alla affärer. Det ena får hjälpa upp det andra, för att det hela skall gå ihop. Det är min erfarenhet efter trettio år." Han steg upp.

Den lilla frun steg också upp.

"Och vill direktören med det säga, att jag har gjort det här besöket förgäfvets?"

Direktören drog ihop ögonbrynen. Han såg ett ögonblick ut genom fönstret och öfver parken.

"Tyvärr måste jag säga det. Ser fru fru Wærn, ett förlag kan inte införa sådana farliga principer som att betala ett honorar flera gånger om. Det förstår fru Wærn säkert?"

Den lilla frun stod tyst några ögonblick.

"Vi skulle behöfva så litet per år för att kunna reda oss. Bara en liten tantième på boken. Till exempel en enda procent." Den trötta rösten var bedjande. "Tre hundra kronor?"

Direktör Svans blåa ögon stirrade ned på ett grått redskapsskjul under lönnarna.

"Går tyvärr inte. Vet fru Wærn, jag är riktigt ledsen, men det går inte. Det finns också skyldigheter åt andra håll. Om ett förlag inför nyheter, så skadar det ju andra förlag —"

"Men det finns ju förlag, som betala en liten tantième?"

Direktören ryckte på axlarna. Hans blick lämnade inte skjulet. Det var, som om han läst någonting där.

"En liten tantième? Ja, men inte med ett sådant här kontrakt."

Fru Wærn sade ingenting på en liten stund. Till sist fann direktören kanske tystnaden litet för tryckande. Han slutade att fixera skjulet och såg i stället på den lilla frun.

"Men jag förstår fru Wærn fullkomligt. Och man kan inte begära att damer skola vara så hemmastadda i affärer."

Den lilla frun blef röd ända ner till halskragen.

"Jag skulle aldrig ha gått hit, om inte min man rådt mig till det samma dag han dog. Han trodde verkligen att direktören —"

Direktör Svan sträckte ut handen. Han såg deltagande ut.

"Ja, det var mycket sorgligt, mycket, mycket sorgligt", sade han med lätt vibrerande röst. "Doktor Wærn var en framstående förmåga i sitt fack, en alldeles ovanligt lycklig språkman. Jag har hört många loford öfver hans bok. Fru Wærn har all anledning att vara stolt öfver hans minne."

Han tryckte lätt den lilla fruns hand och gjorde en gentlemannamässig bugning. Därpå följde han henne till dörren och slängde den efter henne. Dörren hade ett tjockt, blankt mässingshandtag och tjocka, röda tällister, och den slöt sig ljudlöst.

Vi erinra om

Hjälpredans pristäffling

för husmödrar, som stod tillkännagifven i nr 17 af Idun.

Tre pris komma att utdelas, det första på

Ett hundra (100) kronor,

det andra på

Sextio (60) kronor,

och det tredje på

Fyrtio (40) kronor.

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — —
 At 7:de upplagan nu utkommen.
 ELISABETH ÖSTMAN. Pris kr. 6: — inb. — — —

Gardiner, Bomullstyger, Möbeltyger
 av bomull, ylle och linne. Prover sändas.
Konstfliten, G:la Högskolan, Göteborg.

Signe Hebbes memoarer.

(Forts.)

SIGNE HEBBE ERINRAR SIG SÄRSKILDT ett yttrande af Maria Almqvist, dottern, fälldt, vid långt senare år, då hon, den sista af sin familj, satt ensam i sin lilla lägenhet uppe på Ostermalm. Samtalet rörde sig, som ofta, om fadern och Maria yttrade: "Jag har aldrig kunnat förstå, huru folk kunnat få den uppfattningen, att pappa var en tung, mörk, dystur natur. Intet misstag kan vara större. Pappa gick absolut i dur; han var nästan alltid glad. Och han hade ett verkligt behov af att se andra glada; hans ansträngningar att göra det ljusst och gladt för oss barn i hemmet voro rörande."

Det minne Signe Hebbe själf äger af Almqvist ger äfven bilden af en personlighet i dur långt mer än i moll. Hans yttre hade visserligen något "nästan spöklikt" öfver sig; till detta intryck torde väsentligt bidragit den smygande, fassande gången, "man hörde honom aldrig förrän han stod alldeles inpå en, äfven var hans sätt att tala lågmäldt, som återhållet af en trefvande försiktighet. Men hans närvaro verkade aldrig tyngande, nej, tvärtom — ja, absolut tvärtom." Ett annat drag hos Almqvist, hvaraf Signe Hebbe har ett starkt minne och hvilket dottern, Maria, också ofta framhöll, var hans kärlek till barn. "Han lekte och rasade inte med oss som t. ex. Jolin gjorde, men han frågade alltid efter oss och ville alltid se oss." Maria berättade, huru fadern ofta, särskildt vackra vårdagar, brukade taga henne och hela hennes klass med sig ut till något utvårdshus i Stockholms omgifningar, där han, riktigt strålande af förnöje, trakterade sällskapet med saft och bakelser.

Att Almqvist dock stundom kunde vara rof för en nog så pessimistisk syn på människor och förhållanden, kände måhända ingen bättre än Vendela Hebbe. Till henne kom han nämligen gärna sådana stunder — personligen och skriftligen. Ett bref dateradt Nyårsafton 1843 är i detta afseende belysande.

Sweet Vendela!

Du ser, att det gamla året icke kan skiljas från oss utan tårar; till den grad älska oss skyarna. Det är dock något.

Jag kan icke säga, att jag med så stor smärta skiljes vid det gamla året. Jag föreställde mig några dagar i förra veckan, att jag skulle få lungsof, så bistert hostade jag. Men så gick äfven det öfver. Det är aldrig någonting att lita på.

Illusionerna gästa oss ständigt. Få nu se hvilka nya vi få på det nya året. Sedan Fredrika Bremer ändtligen kommit därhän, att blifva en George Sand ibland oss (hvem skulle hafva trott det, då hon för några år sedan i förbund med Fahlcrantz uppträdde emot... allt ohyggligt här i Sverige?) så få vi se, om hon icke själf helt hastigt går åstad och gifter sig (med hvem vet jag ej och det är naturligtvis likgiltigt), för att bevisa världen, att hon icke är en Aurore Dupont och för att gifva sin lilla stackars egen Sofi Adelan dementi. Då tycker jag öfverste Brenner skall stå bra flat; och han skall ångra sig, att ej med sitt frieri så gerna hafva vändt sig till för — an själf, som till den beslutsamma, ihärdiga, genomhårda Sofi.

Men tyst, ovetliga jenna! Snart skockar sig nog öfver dig ett tjockt, ett tre volorer tjockt moln ifrån Skåltorp i det sköna Västergötland! och dränker dig rättmätigt i bläck. — När man icke gjort kvinnorna till sina vänner och inom ståndsparellernas hela

Fru Maria Almqvist.

krets icke eger några Cousiner, så äro alla förhoppningar man skulle kunna hysa på lycka idel tomma illusioner! Man får gå der som en Torpare och slulligen ange sig själf för en brottsling, att åtminstone njuta en skön död.

Stackars Vendela, som på själfva nyårsafton skall nödgas läsa en så ogudaktig biljett. Tack skall du ha för det lilla brevet och för Brittias påhelsning. Hon är själfva helsan i människogestalt och man blir frisk bara man ser henne. Råkas vi hos Hiertas i dag? — Har du sett Theurellskas Winterbladet? Han utfuler sig emot författarinna (nu, som alltid: det är hans feber!) hvilka han påstår hafva förvandlat, eller rättare — vilja förvandla den i sig själf friska kärleken till en sjukdom.

Hvad tycker du väl, att jag ej sett till min lilla Maria sedan julaftonen, så länge har hon varit borta och julat. Men Ludvig skriver flitigt och berättar, att han dansat på societeten och blifvit bekant med 30 fröknar och mamseller. Jag gissar, att några af dem voro fruar.

Huru tänker du sluta detta år? Hur mår moster Pella? Huru står det till med den snälla Fanny — och Teckla — och — — Halsa alla från den på morgonen högelingen orakade

R. F:mo.

Hogelby, som Almqvist ofta nämner i sina bref, var en bondgård i Botkyrka utanför Stockholm, där Vendela Hebbe under många år hade sitt sommarhem med sina små flickor. "I hela mitt lif har ingenting af lyx för mig gått upp mot doften af björklöf, blåklint, kaffe och färska bullar," säger Signe Hebbe, "det var hvad som mötte oss på Hogelby." "Lyx har för mig aldrig varit poetisk — jag fann poesin tidigt i så helt andra värden." I det stora, låga rummet med bjälkar i taket och smärutiga blyinfattade fönster, där enriset alltid låg nyströdt på golvet och björklöfvet doftade i den hvitmenade stora spiseln, minnes Signe Hebbe ofta Almqvist som gäst. Ofta kommo Almqvist, Hierta och Thomander utåkande tillsammans; "Onkel Hierta" körde oftast själf. Då

På grundvalen af konstnärinnans muntliga berättelser nedskrifna af Hildur Dixelius-Brettner.

var alltid kaffepannan prydd med en krans af blommor och matsedeln till middagen of-tast stufvade aborrar och smultron och gräde. Efter middagen packades aftonkaffet ned i en korg och så tågade sällskapet i väg efter dikesrenarna upp mot mors i Korshaga stuga, Almqvist beredvilligt bärande kaffekorgen, Vendela Hebbe ofta med sin gitarr. Herman Säterberg hade med sina systrar sitt sommarhem i närheten och tillkallades ofta genom en öfverenskommen signal. Detta dock ogärna, då Almqvist var medlem af sällskapet. Mellan Almqvist och Säterberg fanns näml. mycket litet förståelse och sympati. Mellan dem var ett svalg befäst, som icke ens Vendela Hebbes sällsynt behagfulla värdinneegenskaper kunde ge illusion af försvunnet.

Under sommarmånaderna på Hogelby "regalerade" Almqvist — för att använda ett hans eget uttryck — gärna Vendela Hebbe med nyheter från staden. Så skrifver han t. ex. den 7 juni 44:

Goda Vendela!

Du kan ej föreställa dig huru flat jag blef måndagsmorgonen, då jag af den hederliga menniskan Asker underrättades om att du afrest. Jag måste söndagsaftonen då vi skildes, alldeles ha missförstått dig hvad tiden för resan vidkom. — Nåväl! du har försvunnit som the Lady of the Lake. Emellertid har jag stannat kvar här och haft åtskilliga idéer: 1:o har jag återlemnat sidenkappan åt fru Hierta; 2:o har jag gjort sofprof en natt i Pellas kammare; 3:o har jag det bästa jag förstått sökt lägga om mina intima vänner Herman S—g, Alexis B—n, Patrik St—r, Janne L—m och jag tror ännu en till, hvilket allt du får inhemla af denna veckans A. B. ifall du läser slikt på landet; 4:o har jag i slutet led kämpat för representationen; 5:o har jag som vanligt drivvit långt utåt tullarna; 6:o har jag blifvit bättre i mina ögon.

Angående dina rum så äro de förträffliga. Likväl fann jag, den natt jag der sof, att det blef gruffligt ljusst fram emot morgonen, tvert emot min uträkning; så att mina ögon deraf ledo. Jag har derföre måst lemna denna plan, men detta hindrar inte att jag skall, om du tillåter nyckeln att ligga här, gå in och skaffa dina blommor vatten m, m. som du önskar och befaller. —

Tacka syster Pella — hon, som är förnäm nog att aldrig vilja kalla mig annat än rector — tacka henne likväl å mina vägnar för fällandet af de begge halsdukar, hvarmed jag ernar, så godt jag kan, fortsätta min kungssorg. Något nytt i stor stil finnes här icke, men torde väl inträffa. Hierta väntas åter om söndag. Konungen om måndag. Hvem som kommer om tisdag vet jag ej.

Gud gifve jag hade god råd på tid och annat, så skulle jag 1:o med det första resa till Hogelby, 2:o till Jönköping, 3:o till Wien, Milano och Paris; på sommaren. Nu får jag nöja mig med Strömparterren.

Jag kan helsa dig från Lindblad. Jag var i går afton i sällskap med honom och hela hans familj jemte Falkenholm och en till ute på Djurgården vid den berömda Blå porten. Jag vill icke berätta dig vårt företag derute, nemligen att vi äto aborrar och väl mera till; ty du älskar ej sådant. L. var vid godt lynne, som han nu tagit sig för att nästan alltid vara (sedan Lalinde bytt lokal), han frågade mig efter dig, hvarpå jag svarade att du numera inte fanns.

Det skulle vara bra roligt att ifrån dig få några rader om huru du och de dina trifvas

på det vackra Hogelby. Nu lära väl flickorna springa och klättra?

Oaktadt alla våra rörelser här i världen är det vårt öde att icke komma långt. Hvad skola vi då göra? Hålla oss stilla och vara glada på vårt melankoliska vis. Jag gissar, att du har mycket ledsamt nu af Barnaby Rudge; han förhåller sig till dig ungefär som Lufttropp till mig. Således har hvar och en sitt.

Om friherrinnan Knorring, Fredr. Bremer, Amma Röhl och andra fruntimmer, som jag uppriktigt icke älskar, har jag ingenting hört och vet ej hvad de företaga sig, ehuru jag hoppas, att de ej göra annat än godt. Deremot kan jag berätta dig, hvad som anses vara säkert, att Kapiten Anders Lindeberg lagt in till regeringen med ansökan om att blifva direktör för Kongl. Teatern. Han tycker, att det skulle passa honom så bra att blifva Al. Backmans förman. Öfriga skäl för hans ansökan äro ännu ej bekanta. Såsom han anser vara konstateradt, att ingen i Sverige bättre än han förstår teaterskådespel, så finner han naturligt att regeringen bör inse detsamma som hela världen. Man får nu se.

Helsa dina goda anhöriga ifrån
en enstöring L. A.
och framför allt må väl!

Senhösten 1844 tillbringar Almqvist i Söderköping, vid St. Ragnhilds brunn. Därifrån skrifer han den 24 okt. till Vendela Hebbe.

Hjertligaste tack, goda Vendela, för ditt lilla snälla bref. Med mina ögon förhåller det sig så, att jag vid ljus kan göra platt intet, men vid dager något, d. v. s. 1 eller 1½ timma om dagen. Att med en verksam och liflig själ på detta sätt nu i sju månaders tid vara tvungen till overksamhet är verkligen den hårdaste pröfning jag hittills haft under min lefnad. Med själfva synen är det med Guds hjälp alls ingen fara, åtminstone säga läkare så, utan det är denna variga inflammation, som om mornarna gör var och sår och om dagarna sveda. Du ser således, att jag, allt sammanlagdt nog också fått mitt lilla att blåsa på här i världen. Då jag emellertid rätt ingenting kan uträtta, skriva eller läsa, så är jag för närvarande Hierta eller Sverige till lika litet gagn i Stockholm som annorstädes. Ledsen vid Maritons svarta kulörer (som kanske ändock ej voro så rasande) tyckte jag, att också jag en gång som andra människor kunde vara vid en brunn. Säkert har jag en hel hop ondt i kroppen (om själen vill jag icke tala) som det gör godt att rensa bort med bad, utan och innan, bittida och sent. Tack för din godhet och vänlighet emot min lilla Maria. Jag hoppas, att hon icke försummar att begagna sig af rättigheten att göra dig visiter. Jag vill önska, det hon spelar dugtigt, hvilket jag har anledning att tro det hon gör, men som jag längtar efter att få höra. Huru mår dina egna små vackra flickor? Fanny är visst stora fösen när jag återkommer. Lemnade du Teckla i Jönköping? Så talade åtminstone Sveriges landsortstidningar. Men lilla Signe har ej ännu hunnit in på publicitetens område. Trifs du och den "osedda makan" väl i närheten af St. Gertrud? Kimstugatan är icke bland de behagligaste gator, men dina rum tycker jag om. Få se om jag från dig får något bref medan mina ögon ännu kunna läsa.

Your A.

Bland Signe Hebbes tidigaste minnesbilder från barndomshemmet står äfven författarinnan Emelie Flygare-Carlén. Hon tillhörde väl ej den intimaste vänskretsen, men var dock rätt ofta Vendela Hebbes gäst. Hon hade, i likhet med Fredrika Bremer, all-

Maria Almqvist, C. J. L. Almqvists dotter. Efter ett porträtt i olja, troligen af Mazer.

tid godsaker åt barnen i sin ridicule och hade därmed sin plats gifven inom deras intressefär. Vendela Hebbe uppskattade henne både som personlighet och författarinna, särskildt tilltalades hon af realismen i hennes folklifsskildringar. Hvilka tankar hon hade speciellt om fru Carléns bok "Pål Varing", vet ej Signe Hebbe, men säkert har följande bref från Almqvist, dateradt St. Ragnhild den 29 nov. 1844 beredt henne stort nöje.

Almqvist skrifer:

Goda Vendela!

Jag kan för närvarande inte veta hvad rum fru Carlén innehar i fru Hebbes hjerta; och som det ensamt på detta beror, om hennes sista roman kan få en mention i Affonbladet, så betraktar jag medföljande lilla stycke såsom en pure perle. Jag sänder det ändå, emedan jag vet, att Pål Varing allra egentligast blott är att anse för ett lindebarn, genom hvilken egenskap den stackars gossen väl måste hafva något anspråk på öfverseende och godhet.

Jag har gjort denna romans bekantskap på ett intressant sätt. Här i staden vistas en militär, som inte vet vilkendera han skall beundra mest, mig, som har ondt i ögonen, eller fru Carlén, som skrifer Pål Varing. Han besöker mig derföre ofta och kom en dag till mig med Pål, hvars bekantskap han ville att jag skulle göra. Såsom jag måste vara rädd om det lilla ljus jag eger, läste han

Ludvig Almqvist, C. J. L. Almqvists son.

sjelf upp boken för mig, kapitel efter kapitel under det jag genomgick min badprocedur. Jag afkläddes in på bara kroppen: härunder hörde jag kapiten om Värings utfattiga föräldrar och gubben, som gick omkring i skolsalen med sitt lilla barn på armen, trampade in sig i dess släpande blöja, på samma gång som jag höll på att så när aldrig komma ur mina tracassanta calesonger. Nu inbäddades jag i en hög af bolstrar för att horribelt svettnas; detta skall dagligen räcka flera timmar, som det också gjorde. Och derunder gick berättelsen om hela Påls och Noras kärlek, på Knäppen, hvilken jag ganska väl både hörde och förstod, emedan en inpackad badgäst likväl alltid skall hålla hufvudet, ifrån öronen räknat, öfver sina bolstrar. Culmen af svettningen inträffade, då Nora var nere i kapten Bengtssons kajuta. Slutligen upplindades jag och störtades hufvudstupa i ett kar iskallt vatten, hvilket gjorde att jag förträffligt begrep Påls känsla, som just härunder, het af kärlek, inträngde i Noras tillbommade kammare och upptäckte hennes lilla nyfödda minne af den ryska skeppsbrottslingen, hvilken hon skött i denna sin kammare. Snart uppsteg jag ur karet, darrande af köld: Gudmor dog i detta ögonblick af sorg öfver Nora. Ej utan ganska stora svårigheter för både den efterlemnade olyckliga dottern och hennes Pål, påkläddes min skakande kropp, som hade lika svårt att inkomma och finna sig i någon (bortrifvet ord) af sina klädesslarfvor. Men nu hör det till saken, att genast begynna en stark promenad, för att efter det kalla badet ånyo gå sig varm. Jag gjorde således visst tusen hastiga slag upp och ned igenom badsalongen: och derunder gick min Pål först till Göteborg och sedan ut på vandring med visor genom hela Småland. Jag tyckte mycket om denna beskrifning, som påminde mig huru jag mången gång sjelf srukitt i bygderna, fast ingen vän, sovande i höet bakom min rygg, ännu skurit upp min vest baktill och der borttagit mina pengar, men hvilket kan hända mig nästa sommar. Min föreläsande officerare och jag gingo nu tillsammans att om aftonen äta en helsosam god liten qvällsvard, hvarunder Pål och Nora först försonades i Göteborg så vackert, och omsider nedsatte sig på sjelfva barndomsknäppen så innerligen trefligt, att det just tycktes oss vara på deras eget Vårdshus vi suto och åto. Hela den lilla afdelningen njöto vi med mesta nöje; ty min officerare, som skulle förtära sina plättar och dricka sin ölost emellan läsningen, gjorde derföre på sina ställen naturliga uppehåll, som kommo oss att hämta andan och ännu mera tänka på hvad vi hörde, och intagas.

Du, Vendela lilla, som håller med Sv. (bortrifvet) och Helsingfors Morgonblad gillar förmodligen icke fru Carléns sista roman; alltså du anser väl den för det sämsta hon skrifer. "Partierna och situationerna" kunna här och där vara rätt vackra; men det går ingen enhet genom det hela; ty det gör det aldrig, om inte recensenten vill. För att nu söka vederlägga denna din ofördelaktiga tanke och om möjligt åter göra dig till en vän af skaldeparet, har jag skrifer medföljande lilla Rec. on, som du kan låta trycka ifall du kan vinna så mycket öfver ditt hjerta.

Alfvarsamt sagdt! Helsa till den osedda makan, lilla vackra Signe och stora Fanny. Mina dumma ögon gifva mig tillfälle att arbeta någon enda gång och då tänker jag skrifer några vänliga rader till Vendela, så skrifer hon några dylika till dig. — R. F.

P. S. När jag sedermera genomläst mitt bref till Vendela finner jag, att jag skrifer

det som en verklig Vattenlasse och att det är för oanständigt. Kanske för Pål's skull ursäktar du mig det, och jag låter det gå. Bland mina många andra sorger är den, att jag för synens skull ej kunnat skriva ett ord på min svenska (ett ord bortrifvet) ända sen i vintras; hvarföre (ett ord bortrifvet) slulligen i Örebro ej kunde vänta längre utan utgåfvö 2:dra delen, utan att vara så stor som hon skulle. Jag har ej en gång så mycket som sett hela boken men funnit den annonserad. Nu har du väl ej på länge sett till min lilla Maria efter det lider till den för alla julklappmakare så hiskliga julen. Fortfar Kimstugatan att vara så vacker som förr? Bor fru Lind innanför ditt kök, så helsa henne."

Detta bref är det sista af Almqvists bref till Vendela Hebbe, som finnes förvaradt. Om sådana funnits af senare datum har Vendela Hebbe troligen af en eller annan anledning ej funnit det önskvärdt att de bevarades åt eftervärlden. Almqvist blef år 1846 anställd som fast medarbetare i Aftonbladet; det personliga umgänget mellan de båda vännerna blef då antagligen lifligare än förr, däruti kan möjligen äfven ligga en orsak till den afbrutna brevväxlingen.

Under dessa år minnes Signe Hebbe Almqvist som gäst i hemmet som förr. Oförglömmelig står för henne den dag sommaren 1851, då modern efter ett besök i staden på aftonen kom tillbaka till Hogelby och nästan bruten af bedröfvelse berättade om Almqvists plötsliga försvinnande och om de svarta misstankar, som voro i omlopp om honom. "Men mamma trodde själf aldrig på Almqvists skuld. Nu inriktade hon sig endast på att skänka hans stackars familj tröst och deltagande."

"Säg mig uppriktigt, Maria," sade Signe Hebbe en gång vid långt senare år till Maria Almqvist, dottern, "trodde Ni, du och Ludvig, någonsin att Er far var skyldig?" Och Maria hade sett på henne med sina stora ögon, som alltjämt bibehöllo något af ett barns uttryck: "Kan du tänka dig, att vi skulle kunna tro något sådant om Pappa, han som var så snäll. Men i första ögonblicket — han hade ju skenet så starkt emot sig, vi blefvo som bedöfvade — vi rycktes liksom med af den allmänna stormen emot honom." Och hon berättade, huru faderns porträtt (måladt i olja af Krafft) som prydde familjens bästa rum, togs ned och bars upp på vinden, där det ställdes med bilden mot väggen. "Men då ingen såg oss brukade Ludvig och jag smyga oss upp. Vi vände på porträttet och så sutto vi framför det och gråto."

Bland Vendela Hebbes efterlämnade papper finner jag en afskrift af ett Almqvists bref gjord med Vendela Hebbes behagliga, graciösa piktur. I brevet, som är dateradt Stockholm den 15 januari 1819, är adressatens namn ej angifvet. Utgående från det faktum, att brevet ej förut är tryckt och från sannolikheten af att originalet icke mera är till finnandes och då dess innehåll särskildt tyckes ha intresserat Vendela Hebbe, synes det mig, att dess publicerande i detta sammanhang kan försvara sig. Brevet förskrifver sig som redan nämnt, från år 1819 således från Almqvists tjugusjette år och lyder:

Älskelige broder!

Visserligen är det ganska få bref af verklig vänskap jag äger att gömma till glädje

för min själ; men det som du nyss skänkt mig af ditt hjertas grund, är ett ibland dem, ja, ett af de dyrbaraste. Och detta säger jag öppet, ty det är sanning, — jag menar n. ml. det så, att vi, (och alla människor som utgå från den grund som vi) kunna aldrig smickra hvarandra, ehuru mycket godt vi än tänka och säga om hvarandra. Ty vi förstå alltid, att det är Gud, som är derinom, och att det egentligen är Honom vi berömma, när vi af innersta huldhet smeka hvarandra. Derfor tar jag också rätt gärna och glädjefullt emot allt det så högst kärleksfulla du yttrar om mig och säger icke som de väluppfostrade af tiden "att jag förtjenar så litet deraf"; ty menar du absolut mig så förtjenar jag rakt intet deraf, men menar du mig såsom representant för det gudomliga, som inom mig liksom inom allt finnes, så förtjenar jag det allt. Ack, min Broder, bed Gud att jag dock en gång måtte blifva så god, som du gärna ville hålla mig före att vara. — Älska och näpsa är broderskapets tjänst, näpsa af kärlek, nemligen. Rätta mig ofta, min broder. Säg mig när du ser att jag felar, det är det högsta jag har att bedja dig om: ty det är en bekant sak att vanliga vänner så ofta försumma denna dyra och heliga pligt, den fiender i deras ställe så mycket mera utföva och därför äro fiender så nyttigt att hafva. Nog ville jag dock hellre hafva det från dig, ty då smakar det ljufligare.

Ja, vid Gud, det kan jag lofva dig med Gölhe, att vi aldrig någonsin förlora det sköna och herrliga, som blommat hos oss. Dock: das ist dafür gesorgt dass die Bäume nicht ins Himmel wachsen. Derfor må nu ej träden gråta, för att de stå fast i den leda jorden. De äro saliga nog i det, att de dock evigt tendera till himmelen. Så hoppas jag, att vi skola finna lugn i de många, många stunder hvarom du skrifer, som tyckas oss så gräsligt betydelselösa, så oändligt ängsliga, eftersom vi finna i dem alls ingen andrädkt för vårt lif; ty denna pina är molnens gång öfver solen, de plåga, de medföra fåregn och deraf blifva vi mjuka och färdiga till en mycket god årsvext. Ja, Broder, oss är nödigt, att blifva ganska mycket mjuka till sinnes; visst vet du, att jag härunder alls icke förstår en sådan mjukhet som tiden menar, n. ml. svaghet (hvilket är denna cirkels radier, då jag deremot menar dess zenith) utan en sådan mjukhet som märengens, hvilken är den högsta kraft.

Angående det tillstånd af hög lycksalighet, hvaruti vi någon gång under vår lefnad känna oss, då de herrliga och stora idéer visa sig för oss och hvilka vi sedan sucka öfver, såsom öfver himmelens underbara kometer att hvarken kunna mer återfinna dem, ej heller förmå vi en gång att uträkna hvilken hemlig stråt de vandrat genom vårt väsende, — derom allt vill jag säga att följande är min tro: Gud skall föra hvar och en af oss i ett tillstånd (det vare sig måhända ej förr än sedan vi kysst den sköne ynglingen döden!) Då vi skola tycka oss stå likasom på en angenäm kulle. Och då skall en lång grupp fåga förbi oss, såsom på en revue. Dessa äro alla de idéer och känslor som vi någonsin haft ifrån vår alra spädaste tid, alla, ty det gifves icke en, som ej legat kvar i vårt väsende, ehuru många varit oss dolde, såsom i grafven grannt insvepte. Men då nu alla dessa återuppståndne vandra förbi oss, skola vi säga åt somliga, kommen hit, I mine älskelige, och de skola lyda vår vink, desse ljufliga, fordna idéer och vi skola omfamna dem, och hafva dem sedan hos oss i evighet, och de skola bo med oss i vår salighet. Men — åt andra, som vi haft i våra sämre stunder, skola vi ropa: viken undan, I förbannade, jag

känner eder icke, och de skola försvinna såsom dammstoder. Då skall det ju då hända, att vi renas från allt det oheliga, som under vår tid varit hos oss, men återfå allt det rena och förökas och tilvexa i det, hvilket är en evig salighet hos Gud. Sålunda ville jag enfaldeligen förstå den yttersta domen för hvarje enskild människa, hvilket vill säga en rening, så att hon blifver skicklig till evigt lif. Icke trodde jag det skulle stöta, om, som skriften säger, att det är Christus som håller denna dom, och att det är vi människor som vandra upp inför domstolen. Ty just så är det. — "Men hvad våra idéer äro för hvar och en af oss, detsamma äro vi alla människor sjelfva inför Christus. Så blir den enskilda domen likformig med den universala, men när hvarje enskildt på sitt enskilda sätt är fullkomligt så är också det universala fullkomadt." Derfor tror jag också att den enskilda människan icke kommer att vara med på någon vidare dom än den der jag först omnämnde, der hon, att jag så må säga, blott sjelf är domare öfver sig, utan är sin egen (sina idéers) domare, så är nu detta ändå min tro, icke så, att någon må tro det efter mig, men emedan det gör min salighet så meddelar jag det, att det ock må göra någon annans salighet, som vill taga det. — Ty "icke är jag kommen att döma utan frälsa verlden", säger Christus; således dömer Gud aldrig, men hvar och en som är elak, har nog ändå sin dom, just deruti; — ty under den ofvannämnda Revuen aproprierar hon med sitt väsende blott sina onda idéer, (och drifver de ädla bort, emedan hon ej älskar dem) och fortgår sedan med dem i deras onda lif, hvilket är osalighet. Och sålunda kan en människa vara fördömd, fast Gud icke fördömt henne; och sålunda blir det på sistone bestående: att Gud är kärleken den der älskar men ej förbannar. — Dit skulle vi komma. —

Ack, min Bror, hur går det nu med stilen? — Christus säger att ibland englarne skall språket vara ja! nej! — det lär väl innebära, att formen för deras taflor ur mensklighetens högsta serena region måste vara den aldri simplaste stilen för denna genre (Idyllen i högsta bemärkelse) måste således vara just barnslig: frågor och svar i ett par ord. Bilder fulländade. Ej det ringaste begär, att kläda fransar på obetydliga tilldragelser — ej något begär att tillägga ett enda öfverflödigt ord, sedan idéen är sagd. Den oklädda sanningen. Bibelspråket — En bild visar sig för mig till precis distinction mellan de olika slagen af styl i dessa olika genrer. —

1:o Stilen för taflor ur det vanliga (dei dramatiska, humoristiska lifvet).

Lifvet är en klädd jungfru. Hon är ornerad allt efter kroppsdelarnes beskaffenhet; bär skor på fötterna, fräs kring halsen, blommor på hufvudet d. v. s. stilen rättar sig efter idernas höjder och är ojemn, olik, såsom förut blifvit beskrifvit). 2:dra. Stilen för taflor ur mensklighetens idyll — region är en naken jungfru. Är hon ornerad? Nej — men helgonskön. Liksom det oändliga, saliga hela i sig conglomererar alla oändlighetens brokigheter och trådar, — ja "bärer också ett Idyllion (i sin högsta mening) i sig, (bortrifvet ord) öfriga elementer: det är episkt till sin grund (bortrifvet ord) dramatisk till sin utveckling, lyriskt i sitt (bortrifvet ord) men ett sådant idyllion i högsta mening vore knappast läsbart hos oss. Det blefve 2 ord — en syn på det oändliga himlablå, — en blick in i människans öga, om hvilken man ju ingenting kan säga efter man känner det evigt.

(Forts.)

Den kvinnliga rösträttens segertåg. Af Hilma Borelius.

HURUDAN INNEVARANDE RIKSDAGS debatt om den kvinnliga rösträtten än kommer att te sig — i hvarje fall lära motståndarna få afstå från att, som förut skett, åberopa, att saken i utlandet är stadd på återgång. För några år sedan framkastades det påståendet med iver. Det var, då det framkom, ett misstag, begånget af personer, som otillräckligt kände förhållandena men sågo hvad de ville se. Felläsningen af tidens tecken var redan då uppenbar som sådan för dem, som på förhand kände bättre till opinionsläget, t. ex. i England. Nu åter vederlägges föreställningen, att man i den kvinnliga rösträttsrörelsen hade att göra med en redan på återgång stadd modeströmning, på ett för hvar och en synbart och ofrånkomligt sätt. Hvad än den ena och andra betraktaren må länka om innebörden af den kvinnliga rösträttens seger: att den är på segertåg från land till land, bland de neutrala och bland de krigförande, är ojämfäktigt.

Motståndarna till kvinnans rösträtt ha vid våra riksdagar velat låta påskina, att rösträttsrörelsen vore en konstgjord produkt af lufsodugliga teorier. Märkligt nog är det likväl just under en tid då verklighetens kraf och verklighetens frångång göra sig gällande med elementär styrka, som dessa teorier börja göra sig gällande i praktisk politik i ett tempo och en omfattning, som gör världskriget till epokgörande äfven för kvinnans rösträtt. På motståndarna bör synen verka endast förbryllande. Förkämparna ha nyckeln till företeelsen, äfven om den äfven för dem kommit som en öfverraskning.

Det är motståndarna, som fått upplefva, att deras teorier fejats bort som spindelväfvar af den storm, som rasar genom världen. Förkämparna för kvinnans rösträtt däremot ha sett den kvinnans samhörighet med stats- och samhällslif och den medansvarighet, som de uppställt som principiellt viktiga, också framstå som faktiska i betydligt högre grad än förut och därtill erkännas genom beviljande af eller förslag till politisk rösträtt. Förutsättningarna för denna samhörighet och medansvarighet funnos. Det enda, som ytterligare behöfdes var att göra verklighet af förutsättningarna — det ombesörjde världskriget — och att stadfästa den genom formellt erkännande: rösträttens beviljande.

Samhällets lagar och inrättningar, samhällets mekanism är något, som rör kvinnorna så väl som männen. Det är en af de satser, som rösträttsrörelsen sökt framhålla. Den andra hufvudsatsen i rösträttsrörelsens förkunnelse är, att kvinnorna böra äga med-

TITELN HÄR OFVAN HAR I DESSA dagar fått ett tillspetsadt aktuellt intresse, dess verkan blir på oss en djup ironi öfver det öde, som vederfarits Sveriges kvinnor. Då doktor Hilma Borelius skref denna artikel visste hon icke hur årets riksdag skulle ställa sig till den k. propositionen om rösträtt åt Sveriges kvinnor. Men många tecken ha ju på förhand varslat om utgången och något segerjubel på förhand för de svenska kvinnornas del kunde författarinnan icke rimligtvis tillåta sig. Men det är utomordentligt nyttigt och viktigt att just nu vända blicken från det egna landet ut öfver världen, där kvinnorna i allt större utsträckning tillåtas bära ansvaret för staten tillsammans med männen. I motsats till hvad som sker hos oss.

ansvarighet i ordnandet och förvaltandet af samhällets angelägenheter.

Utänför samhället vilja väl ej heller bekämparna af kvinnlig rösträtt ställa kvinnorna. Till och med en medansvarighet tillerkänna väl de flesta af dem åt kvinnorna, blott att denna medansvarighet inskränkes till inflytande, till skillnad från aktivt ingripande, samt att den instänges inom hemmets fyra väggar, isolerad från direkt förhållande till det allmänna.

Det nuvarande lägets tragik bränner bort all yttlig triumfglädje, hos många till och med all möjlighet att glädjas alls. Glädje, fastän helt allvarsburen och allvarsbäfvande, kunna blott de känna, som trots allt och fast på ett annat sätt, än de önskat, stå vid målet för årslånga själfupoffrande mödor och sträfvanden och fortfarande hoppas, att segerns innersida skall komma att öfverensstämma med kampens innersida. Sådana som ordföranden i den engelska landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt (som aldrig använt några suffragettmetoder), Mrs Fawcett: "Herren hade gjort stora ting med oss; däröfver voro vi glada" står det i Davids 126:te psalm. Endast dessa ord kunde uttrycka hennes känslor, säger Mrs Fawcett om intrycket på henne själf, då representationsförslaget nu i februari erhöi laga kraft.

Ja, endast den kan glädja sig åt nya förpliktelser, som af erfarenhet vet att en förpliktelse på samma gång är en gåfva.

Mrs Fawcett säger om den nya representationslagen: "Vår lag, som vi äro stolta att kalla den, har drivits igenom med alla partiers goda vilja och kraftiga samverkan. I underhuset understöddes den af samtliga ledarna för de stora politiska partierna. Det

har aldrig förekommit något dylikt förut och vi få kanske anse det som ett lyckligt förbud till den nya anda, som kvinnorna måhända skola kunna ingjuta i politiken".

"Måhända" — den ärliga, kloka Mrs Fawcett, politiskt erfaren som knappast någon kvinna utanför England och lefnadsvis, såsom blott de bästa bli det, ger inga braskande löften i handfästning vid tillträdet till politisk myndighet. Men glädje känner hon. Endast de, som ha starka hjärtan, kunna nu orka glädjas, och för deras glädje passar bäst det språk, som kan förena stridiga känslor i en högre enhet: religionens.

Internationella rösträttsalliansens organ Jus Suffragii består alljämt. Hvarje månad utsänder den sitt nummer. På första sidan af hvarje nummer läsas namnen på styrelsens medlemmar, engelska, tyska, franska m. fl. namn. I hvarje förekomma rapporter utsända från båda sidorna om den öfverallt annorstädes öfverkomliga skiljemuren, som världskriget upprest mellan folken. Med öfverlägsen takt har redaktionen lotsat tidningen fram genom krigsåren. Men redaktionen ensam hade ej kunnat göra det. Den har haft hjälp af de former, som funnos, och som det gällde att strikt vidhålla: den tidigare fastslagna regeln, att hvarje landsförening själf svarade för sina bidrag, och den vana vid rent saklig, icke känslofärgad ehuru kvinnoaksintresserad framställning, som likaledes förefanns färdig. Det är dock en märklig sak att i Jus Suffragii, som ges ut i England, läsa t. ex. de tyska rösträttsorganisationernas samfälliga hänvändelse till tyska riksdagen och de särskilda staternas riksdagar och att omedelbart efter redogörelsen för denna hänvändelse läsa lyckönskningarna till Englands, Rysslands, Canadas och Förenta Staternas kvinnor för hvad de vunnit i den "gemensamma saken".

"Som gryningen till en ny, klarare dag uppstiger hoppet för oss kvinnor och för den marterade mänskligheten ur de sista fyra årens natt af outhärligt, omåttligt ve. När ansvaret för folkets och mänsklighetens välfärd är i våra, i mödrarnas händer, kunna de fasa, vi nu upplefva, aldrig återupprepas. Må detta hopp och denna tro, som kan försätta berg, förbli lefvande hos oss alla under detta nya år."

Med dessa ord avslutar fru Marie Stritt, ordförande i Deutscher Reichsverband für Frauenstimmrecht sin skrifvelse i Jus Suffragii februarinumner.

En tro, som kan försätta berg — ja, intet mindre förslår.

FRÖKEN MATHILDA STAEL von Holstein har i dagarna aflyddt juris kandidatexamen vid Stockholms högskola. Redan 1915 ansökte fröken Staël efter glänsande tentamina att få aflygga denna examen, men juridiska fakulteten i Uppsala, hvilkens utlåtande begärdes, afstyrkte på den grund att fröken S. saknade studentexamen. Hindren ha emellertid nu glädjande nog fallit.

Fröken Staël von Holsteins stora arbetsförmåga och framstående begåfning ha tagits i anspråk i viktiga värf. Hon tjänstgör som sekreterare och ombudsman i Stockholms stads landlegendomsnämnd och sekreterare i Stockholms stads hyresnämnds kansli. Under hela sin studietid har hon ägnat sig åt förvärfvarsarbete.

Fröken Aurore de Maré afled nittiosjuårig den 20 april. Hennes ungdomstid tillhörde 1800-

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Mathilda Staël von Holstein.

Aurore de Maré.

Elna Munch.

Bland märkliga personer som hon mött, voro hennes fars nära vänner, skalden Dahlgren och ärkebiskop Reuterdahl; senare tider det Sohlmanska hemmets värdfolk och ofta högintressanta gäster, generalkonsul J. W. Smitt, forskningsresanden Adolf Norden-skiöld m. fl. Den sammanhållande länken i sin släkt, var hon genom sin godhet, sin omtanke och sin lifliga älskvardhet innerligt afhåll-en. E. THN.

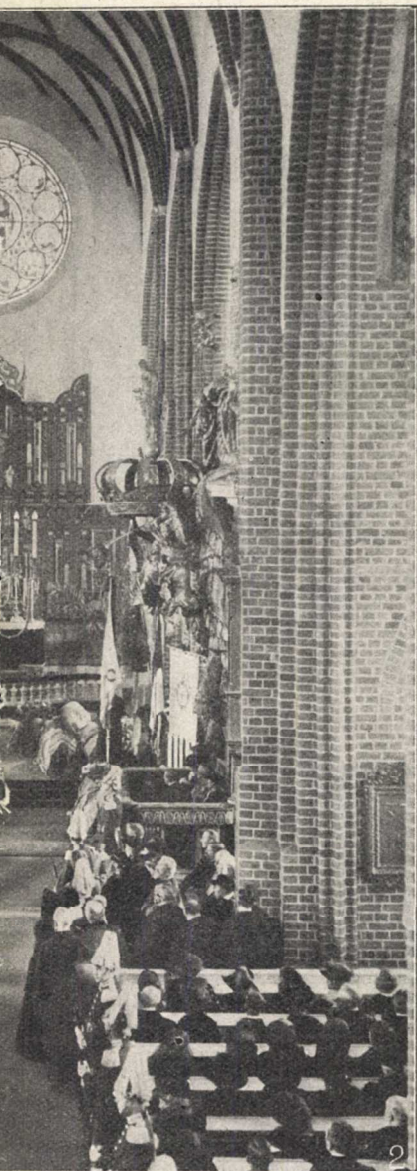
Bland de nyvalda till danska Folketinget lämna vi här fru Elna Munchs porträtt. Hon var i sin tid vice ordförande i danskornas F. K. P. R. och är känd som en sällsynt dugande kraft. Fru Munch är maka till Danmarks försvarsminister. Öfriga valda kvinnor äro för högern fru Malling-Hauschultz och fröken Karen Ankersted; för socialdemokraterna fru Helga Larsen. Fru Munch tillhör det radikala partiet.

Svenska och finska

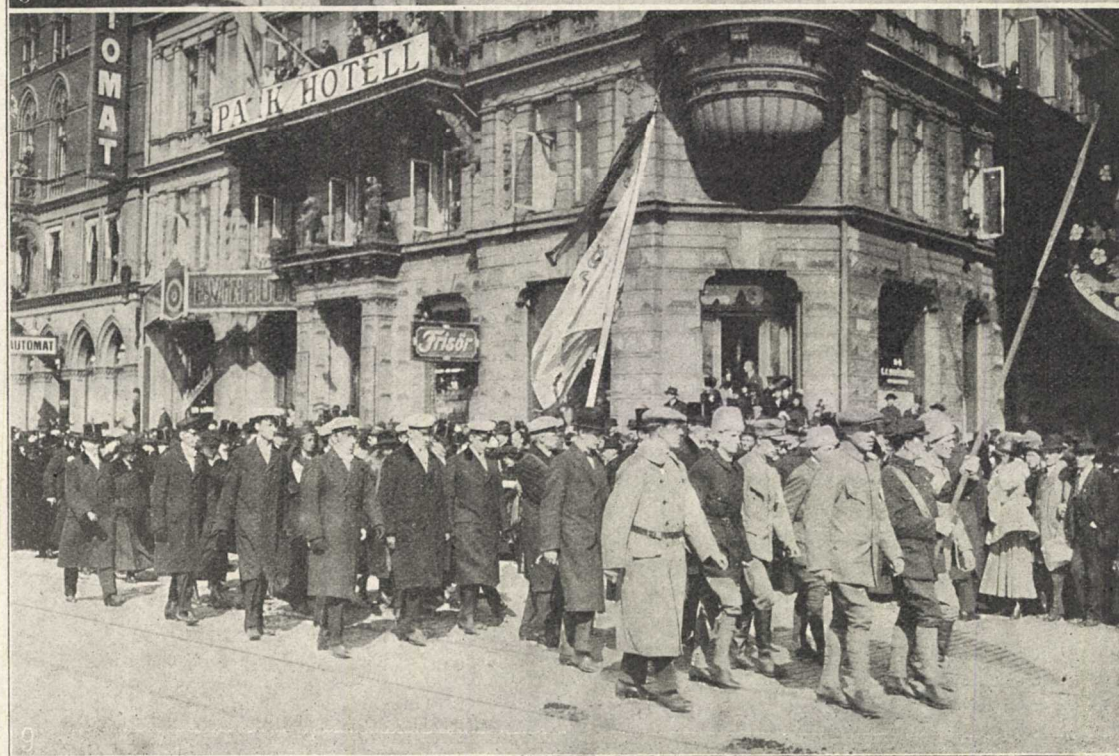
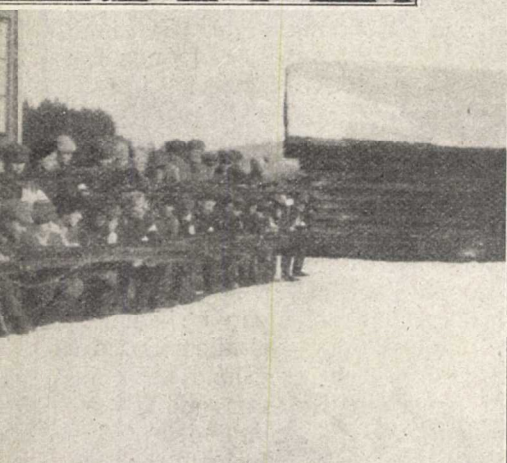
De stupade svenskar-
nas likfärd. 1. Scou-
ter lyfta Styrbjörn von
Stedingks kista från
kanonvagnen utanför
Storkyrkan. 2. I Stor-
kyrkan under bisätt-
ningsakten. 3. Lands-
stormsstudenter och
scouter i processionen
på Vasagatan. 7. Kis-
torna bäras ut från
Centralstationen. 8.
Sorgparaden på pla-
nen framför Central-

bilder för dagen.

stationen. 9. Hvita gardets representanter. —:— —:— —:—
Moment från striderna i Finland. 4. Stupade röda vid Tammersfors. I förgrunden en kvinna från de rödas dödsbataljon. 5. En svensk pluton i Jämsenkoski. 6. Slädkolonn på väg till fronten vid Petäjävesi. 2, 4, 5, 6, 7, 8 Pressfotobyrå, 1, 2, 3, 9, O. Norberg foto.

Den röda syndafloden.

Till Anna Lenah Elgström.

I ANNA LENAHELGSTRÖMS NYUTKOMNA bok "Samtal och bref" förekommer under rubriken "Good God Billikin" en dialog mellan en svensk högerredaktör och en svensk kvinna, som besökt redaktören på uppdrag af kommittén för kvinnornas fredssöndag i hopp att få en artikel om fredssaken införd i tidningen "Svenska höger". Eftersom jag inte vill antaga, att representanten för kvinnorna helt och hållet uttrycker författarinnans synpunkter på krigs- eller fredsfrågan, vill jag inte heller tänka mig själf in i redaktörens ställe, när jag nu går att formulera några reflektioner med anledning af denna dialog. Jag har ju heller aldrig hittills känt någon böjelse för att bli högerredaktör. Emellertid kan jag föreställa mig att samtalet mellan den kvinnliga fredsentusiasten och den samhällsbevarande redaktören, naturligtvis icke Good God Billikin, kunnat få ett helt annat förlopp, t. ex. det som här nedan följer.

Då jag inte vill onödigtvis upprepa hvad fredskvinnan har att säga i den redan tryckta boken, blir dock mitt referat af det fingerade samtalet hufvudsakligen ett docerande föredrag, från högerredaktörens mun. Inte från min, jag vill betona det. Själfskulle jag helt säkert inte ens som högerredaktör kunnat vägra fredsartikeln införande. Kanske kan jag en annan gång få tillfälle att tala mera fritt ur mitt eget hjärta.

Jag tänker mig att högerredaktören kunnat docera så här:

— Ni kan ju försöka tänka er, min fru, att jag, som varit redaktör för en högertidning i tjugu år, fått den konservativa åskådningen in i blodet, att jag, så fort jag kunde, tänka själfständigt, sympatiserat med den och endast med den. Jag förstår, att det måste vara svårt för er, som tror så fast på edra ideal, att förutsätta, det en man som jag kämpar af innersta öfvertygelse för sina ideal. Men jag tror nu i alla fall själf, att jag gör det lika oegennyttigt som ni för edra.

Ni tror kanske, att man är samhällsbevarande, därför att man "har det bra", hvarmed man ju vanligen menar ekonomiskt bra. Man vill bevara samhället som det är, därför att man trifs i det. Detta är ungefär lika sannt som om jag ville påstå, att alla som ha det ekonomiskt väl ställt höra till det konservativa partiet. Nej, den som valt sin plats bland partierna — eller utom dem — af sin egen inre öfvertygelse — och inte af vissa omständigheter bara blifvit en osjälfständig medlöpare — den kan hänvisa till sin lifsåskådning, sin religion, om ni vill höra det ordet, som det utslagsgifvande.

Ni är missnöjd med det nuvarande samhället, just nu framför allt med kriget. Tror ni då, att de konservativa äro så belåtna? Om ni tänker på dem, som hålla fast vid vår ortodoxa religion, så anse ju de den här planeten som en jämmerdal, och deras enda hopp står till ett bättre lif hädanefter. Om jag för min del nu inte tror hvarken på en evig salighet eller en evig fördömelse, kan jag ju i alla fall instämma i öfvertygelsen om jämmerdalen och hoppas på en rättvis vdergällning i ett annat lif. Visserligen vet ingen af oss något om detta kommande, men där jag inte vet, kan jag tro. Och så länge har jag lefvat att jag tycker mig kunna tro, ja, rent af veta, att "det går en nemesis igenom lifvet", att "som man sår får man uppskära", att allting som sker i grunden är fullkomligt rättvist.

Hvarför skulle inte också jag vara fredsvän? Hur skulle jag kunna undgå att se det

grymma — eller det som för oss ter sig som grymhet — i alltings kamp för tillvaron! Men denna grymhet är ett faktum, hvart vi än ser, vi behöfver inte bara betrakta människorna utan t. o. m. så oskuldfulla varelser som lilljorna på marken. De ha helt visst också sina strider att utkämpa för att nå sin högsta utveckling.

Nu är det som sagdt framför allt kriget som upprör er. Men när vi hade fred, var ni lika upprörd då? Arbetade ni lika energiskt mot allt, som medvetet eller omedvetet arbetade för att framvinga kriget? Ja, jag vill gärna tro, att ni gjorde det, men edra krafter räckte inte till, ni hade för många, som motarbetade er.

Ni tycker helt visst, att krig är det förskräckligaste som kan drabba oss människor. Och ni menar, att i våra upplysta tider, som det heter, mänskligheten torde vara mogen att slippa detta gissel. Ni talar om hur utvecklingen gått, hur näfrätten ersattes af processer inför domstol, hur byalag och socknar inte längre slåss med hvarandra, hur t. o. m. enstaka nationer bilagt sina tvister utan svärdets hjälp, och så drar ni konsekvenserna. Gärna för mig. Jag tror också på utvecklingen, men det ser ut, som om den kräfer mer tid än ni och andra otaliga vilja bestå. Äfven en så klok man som Sokrates skaffade åt denna otålighet, då han uttryckte den förhoppningen att det stora kriget mellan greker och perser, också ett "världskrig", om man så vill, skulle bli det sista på jorden. Ja, nu slåss väldiga maktgrupperingar mot hvarandra, det är helt enkelt ett oerhördt faktum, vi måtte alltså ännu inte vara mogna för fred på jorden.

Men ska vi då inte arbeta för denna fred, menar ni. Jo visst. Men jag tror det enda effektiva sättet att verka för världsfreden ligger i just sträfvet att göra oss mogna. Det är, för att än en gång citera Ibsen, "människoandens revolter" det gäller. Och här får hvar och en främst ta itu med sin egen ande. När en människa är god, slipper hon gisselslag, eller hon tar emot dem, t. o. m. längtar efter dem med glädjen hos den sanne martyren.

Därute är tidig vår —

JAG LIGGER OCH SER MOT ETT FÖNSTER,
och en sjuksyster stryker mitt hår.
Min hand ligger hvit på täcket.
Men därute är tidig vår —

Ett tyst litet rum, en säng och en sjuk
och ett fönster, som vårn drar förbi,
en dörr, som är stängd, och ett natt-
duksbord
med en bok, som jag bläddrat i.

Jag tycker jag fattar först nu hur stort
det är att lefva och se
hur en vår glider fram som en glimt af
sol
öfver människors lycka och ve.

Å, hvarför bar jag ej lifvet
som en skatt, som skall aktas, då
när jag gick i solen därute,
där de unga och friska gå.

Jag minns de korta åren
med allt fullt och förfuskadt i.
— Jag ligger och ser mot en dörr, som
är stängd,
och ett fönster, som vårn drar förbi —
NILS-MAGNUS FOLCKE.

Nu vill jag säga er något, som ni kanske tycker låter fullkomligt fasansfullt: Jag tycker visst inte, att krig är det förskräckligaste, som kan hända oss människor. Näfrätt kan dock ibland få rätt och är alltså bättre än den absoluta orätten. Det ser också ut, som om jag har många meningsfränder. Jag vill inte tala om folk i alla de krigande länderna, som förklarar sig — naturligtvis fullt uppriktigt — längta till fronten, både om de redan varit där och om de icke varit där, jag kan peka på de många frivilliga, som gått med utan att behöfva det. Ni har ju exempel af de svenska frivilliga i inbördeskriget i Finland. Hvad för skiftande motiv nu kunna ligga bakom en frivillig soldats beslut, ett faktum är ju, att han föredragit kriget framför freden.

För min del vill jag rent ut bekänna, att jag längtat efter detta världskrig i tjugu år, innan det kom. Ni tycker det låter rysligt. Jaja. Men det är så. Denna längtan berodde inte bara på att jag insåg, att kriget i alla fall måste komma och att det därför var bäst att ta det ju förr dess hellre. Nej, jag fann förhållandena före kriget till den grad olidliga, att jag resonerade som torparen, som gick till husbonden för att utbedja sig bättre villkor med det resultatet att han fick ändå sämre men svarade: — Ja, någon ändring måste det bli, ty som det nu är står jag inte ut.

Jag har besökt de allra flesta af de nu krigförande länderna under de tjugu åren före 1914. Öfverallt fann jag, att mänskligheten hade bölder på sin kropp och måste underkasta sig operatörens knif, om den ville tillfriskna. Operatören kom som världskriget, när intet annat hjälpte. Hvilket erbarmligt lif ha inte de hvita nationerna, som vi frott vara planetens högst kultiverade, fört sedan — låt oss sätta en gräns! — t. ex. fredsslutet mellan Frankrike och Tyskland 1871. Ett lif, hvars yttringar i så många fall tycktes mig värre än ett reguliärt krig.

Hvad har inte hänt mellan Dreyfusaffären i Frankrike och Zabernaffären i Tyskland, mellan mordet på kung Umberto och dådet i Sarajevo, begånget af en man med namnet Princip! (Ett namn, inom parentes sagdt, som klingar märkvärdigt för den som har svårt att tro på slumpen.) Hur har inte den hvita mänskligheten sölat sig i skam och brott! De engelska koncentrationslägren i boerkriget, pogromerna i Ryssland och massakrerna i Armenien, Belgiens grymheter i Kongo, furstemorden i Serbien, Italien, Österrike, Portugal, den vansinniga mammonskulten vid Wallstreet likaväl som i den gamla världen, lyxen och njutningsraseriet i de stora städernas westends jämsides med nöden och lasterna i deras eastends. Det kom varningar, jordbäfningar, järnvägsolyckor, skeppsbrott, men människorna trodde sig vara titaner och fortsatte med byggandet af sina Babelstorn. Jag erinrar åter om ett be-tecknande namn — Titanic. Jag tänker ni har svårt att inte le åt mig. Ty man har ju skratat åt så många andra, som velat se världskriget från de här synpunkterna och kallat det en Guds straffdom.

Men, som ni kanske förstår af hvad jag sagt förut, jag anser inte den syndaflo som lär ha gått öfver världen på Noaks tid för en straffdom. Lika lifet kallar jag den röda syndaflo den, som nu sköljer öfver oss alla, för ett ondt. Det onda fanns förut, och syndaflo den kom för att göra det dragligare att bo på jorden — så småningom, för att skaffa de få rättfärdiga möjligheter att lefva.

Att dö är ju emellertid ingenting att vara rädd för, dö måste vi alla. Att pinas till döds är ohyggligt, och den pinan få alltför många

Riksdag efter riksdag...

ÅTER HAR RIKSDAGEN DEBATTERAT kvinnans rösträtt med ett resultat, som på förhand var gifvet för den som följt de föregående händelserna. Mottot för den långvariga debatten kan man finna i justitieministerns ord, att om kvinnorösträttens behandling i riksdagen kunde sägas: "Inte nu, inte bara nu." Så har uppskof skapats vid denna fråga, som omgärdats med utredningar och vidrörts med löften, hvilka till intet förpliktat. Justitieministern talade också om de från äldre kulturhållstånd med jakt och fiske hämtade argument om kvinnans rösträtt, som framkommit under årens lopp. Detta slags argument äro numera i utdöende, men förekommer om än sparsamt i Första kammaren, där känslolänkandet enligt herr Zweigbergks ord i hans anförande för kvinnornas sak, alltid florerat. Men icke ens här hittar man dessa praktblomsster af mennens konventionella uppfattning af kvinnan, som förr frodades i riksdagsdebatten. Om man undantar den gamle riddersmannen herr von Mentzer, som företer en rörande vacker, men helt och hållet verklighetsfrämmande uppfattning af kvinnan som den af mannen omhuldade, värnade, skonade, har den nuvarande Första kammaren en mera torr uppfattning af kvinnans olämplighet i politiken. Motståndarna ha differentierats till principiella och icke-principiella. Till de som i princip äro för, men i praxis mot, d. v. s. mot det nuvarande regeringsförslaget, höra herrar Trygger och Swartz. Till de principiella, den gamle andsaristokraten professor Hjärne med sin eleganta retorik och sitt förakt för demokratiska statsformer. — Hvad än motståndarna vilja, så sammanfattade statsministern deras uttalanden, göra något för saken vilja de icke.

Debatten i år, långvarig och seg, saknade de dramatiska episoder och framför allt den hetsighet, som man minns från föregående tillfällen. Första kammarens motstånd var prägladt af vissheten om ett förestående nederlag, visserligen icke denna riksdag, men en framtida, som kanske icke är så aflägsen. För åskådaren och åhöraren till det historiska skådespelet kommo ovillkorligt i tankarna de kvinnor, som stå bakom alla dessa män. Hurudana äro de minnen de taga med sig och som omedvetet bestämma deras handlingar, då de afgöra landets kvinnors öde? Ty bakom de stora orden ligger nog här som alltid en liten personlig erfarenhet.

Hvad rösträttens förkämpar, som till en del voro närvarande åskådare, länkade om förhandlingarna kommer att bli uppenbart i deras gärningar. Af ondo är detta riksdagsbeslut med all den bitterhet det alstrar i kvinnornas sinnen. Det kommer nog snart att visa sig.

ETH K.

Den i Finland stupade licentiaten Olof Palmes stoff mottages i Uppsala af Studentkåren. — G. Angel foto.

undergå i krig, men hvarför räkna och väga mellan de många och de få! Och hvem kan f. ö. vara säker på att slippa en hemsk död! Det kunde man inte, som jag antyd, vara viss på att undgå före världskriget, det kan man inte ens, om man får dö på sotsängen.

Vare sig man är materialist och tror på att vi både börjat och slutat vår tillvaro med detta lifvet eller idealist och tror på själens odödlighet, t. o. m. individens odödlighet, så kan ju hvad jag nyss sagt om döden ha sitt berättigande. Jag behöfver inte deklarerera min ståndpunkt i dessa högsta frågor i detta sammanhang, ni måste dock erkänna konsekvensen i hvad jag sagt. Men jag har ju redan meddelat er, att jag tror bl. a. på lagen om orsak och verkan, på Karmalagen, om ni vill kalla den så, att alla våra handlingar, ja, tankar, ha sina gifna följder.

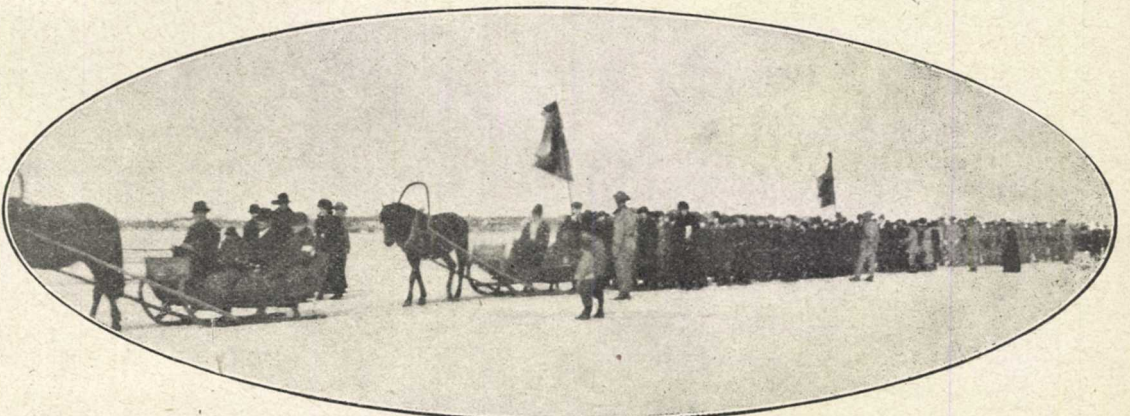
Vill ni nu säga, att min vägran att reklamera för kvinnornas fredssöndag beror på högerns eller status-quo-folkets, som ni uttrycker er, "försiktiga misstro mot hvarje ändring till det bättre", så kan jag inte hjälpa det. Och ni kan fortfarande häna mig med att betona, hurusom jag dekreterar: "Intet finns utan det som är. Det som är är rätt". Ty så ungefär har jag ju formulerat min mening. Men ni får inte glömma, att jag alltid frågat och frågar mig: Hvarför har det blifvit så? Låt oss ta varning för framtiden! Och för individen gäller det att rannsaka sig, hur medveten han än må vara om att de oskyldiga kunna få lida med de skyldiga: Hade jag någon del i att det blef som det blef? Detta är en egennyttig religion, kan ni säga, men vet ni någon, som inte är det, någon, som inte utlofvar lön för välgärningar och straff för synder! I alla fall — jag vill, som ni inser, inte tillhöra dem som "bara bli sittande och låta världen ha sin gång".

Men ni kanske tycker att hvad jag här sagt inte är någon invändning mot edra

synpunkter. "Jag tror", säger ni så vackert, "på utvecklingen, tror på ideernas slutliga seger öfver all otro, tröghet och tankelättja, all ond vilja. Men blott om vi sträfva, om vi aldrig förtrötas i striden." Och ni säger också: "Hur tomhändta, hur fattiga och hemlösa måste vi icke vara för att förmå sträfva efter det som ofvantill är!" Detta erinrar om hvad som sagts om att den som mister sitt lif skall vinna det eller att det som vill lefva "muss im Leben untergehn". Jag har emellertid, då jag hör detta, svårt att förstå hur det går ihop med hvad ni strax därefter sagt om att det här förfärliga kriget ödelägger vår civilisation. Ni kan ju icke mena Reimskatedralen eller odlingen i Ostpreussen...

Jag har svårt att fatta, hur ni kan påstå, att kriget icke är oundvikligt eller nödvändigt, om ni tänker på hvad som framkallat det. Men jag vill hjärtligt instämma med er, när ni vill, att vi skola ägna hela vårt återstående lif åt att hvar i sin stad söka sona något af vår generations förfärliga synd — världskriget. Lyckas vi att sona den synden, då blir kanske detta världskrig det sista.

KNUT BARR.

De stupade svenskarnas likfärd öfver Torneälven. — Hildur Ortman foto.

SVAR

(Forts.)

N:r 133. Ja, visst. Det kan hon. Jag har sett och talat med sådana damer som resa för firmor och tidningar. Hvert man skall vända sig? Man skall naturligtvis passa på firmornas annonser när en plats är ledig. Ty sådana platser växa inte på träd, om jag så får säga. Och för att finna annonserna skall man köpa tidskrifter af alla slag och läsa deras annonser. Fordringarna? Ja, de äro naturligtvis olika beroende på platsens och affärens art. Genom att tillskrifva affären och firman får ni reda på fordringarna. Sådana annonser ser man dagligen. Hade jag haft tid skulle jag sökt upp ett par sådana annonser.

Men innan detta svar kom in, hade med all säkerhet de annonserade platserna varit upptagna. Ebon.

N:r 134. Ni vill komma i guldsmedslära! Ja, den ungdomen — ni är ju bara 20 år — har så många idéer. Den nöjer sig inte med den trumf de ha på handen, än om de äro aldrig så säkra spel, om jag får tala si' så här i liknelser, utan den ungdomen vill alltid på något sätt »ins blaue hinein». Det närvarande, det som de ha inom räckhåll, det är dem inte nog. Nej, det som ligger i fjärran, helst i drömmen, det lockar dem mera. Och så har ju nästan en och hvar, gammal, som ung, en hobby, ett tidsfördrif vid sidan om det egentliga arbetet. Det är bra att ha en »hobby», men den skall hållas inom rimliga gränser.

På lediga stunder. Den får inte inkräkta allt för mycket. Framför allt får den inte ta bort vårt intresse för det arbete, på hvilket vi kunna ledigt och lugnt förtjäna födan. Ni har gått genom 8-klassigt läroverk, varit guvernant och sysslat med privatläsning. Ni har små penningmedel och behöver förtjäna pengar. Nåja. Gör då edra kunskaper fruktbarande. Tag en plats. Åtminstone ännu så länge. En sak. Kan ni hushåll? Om inte så lär det. Det är nyttigare för att ej säga nödvändigare än allt annat. Det bevisas i våra dagar. Folk som aldrig i sitt lif gjort ett hushållsuppköp, drifvas nu ut ur sina iden. De som inte kunna husligt arbete i våra dagar de äro sannerligen att beklaga. Nu har ni ungdomen framför er. Lär

aldraförst hushåll. Gerna i förening med guvernantsarbete. Det kan förnas. Jag afser ert eget bästa med dessa ord, hvilka dikteras af en varm kärlek till ungdomen, inklusive kärlek till det husliga arbetet. Ebon.

— I guldsmedslära kan ni komma, men på kemiskt laboratorium är det vanligen studenter som gå in. Då ni ej har råd till någon längre utbildning, kunde ni kanske försöka att komma in på någon teknisk fabrik. Ett sätt är ju att söka stipendium eller understöd ur Cedergrenska fonden. Skriftlig ansökan ingifves till »Förvaltningen af Telefondirektör H. T. Cedergrens uppfostningsfond. Rosenbad 2, Stockholm C. Petite.

N:r 135. Ni är mycket klok och

förståndig som tänker låta er syster lära hushåll. Detta är mycket godt och väl. Men vet ni, ni ställer bestämdt allt för stora fordringar på henne. Hon är bara 18 år. Ni säger att hon »haft flera platser af kortare varaktighet inom kontors och affärsvärlden». Och så har hon »svarit 1 år som hjälp i hemmet». Då började hon således vid cirka 16 års ålder. Alltså strax efter att hon konfirmerats. D. v. s. hon kom ut på platser direkt ifrån skolan. Vi veta hur det är på ett kontor. Ett kallt, dystert rum, vanligtvis utan sol. Siffror och siffror i det evigt oändliga. Stackars er lilla syster. Jag minns hur det kändes när jag vid 16 års ålder, strax efter konfirmationen, omedelbart sedan skolan slutats, gick och lärde att sy kläder. Sätt en fågel i bur, där han hvarken kan se himmel eller sol, där han knappt kan röra sig, men drömmer om den fria rymden, om den blå himlen — ja, vi förstå det ju alla. Ni säger att er syster är vankelmödig. Hon har nog kommit i selen allt för snart. Ingen har förstätt att allt har sin tid. De unga bli inte gamla och förståndiga med ens. Det är inte deras fel. Tvärtom. De kunna inte hjälpa det. Naturen reagerar. De ungas arbete skall lämpas efter deras krafter, själens så väl som kroppens. De få hvarken uttrötts eller uttråkas. De skola lära sig intresse för sitt arbete. Jag har en ung 16-årig tjänsteflicka, nästan ett barn. Ni skulle se hennes intresse för sitt arbete. Hon gör mycket mera än jag sätter henne till. Hon gör det frivilligt, af intresse för arbetet. Men så får hon också ett par timmar fritt hvarje dag medan solen lyser. Ser ni det är detta som sporrar. Låt er syster lära »arnavård». Det skulle bestämdt passa. En examinerad barnsköterska har 23 kr. i mån. och allt fritt. Barnavårdskurs se Almanack för ungdom. Ebon.

N:r 136. För att lära kartritning fordras vanliga skolkunskaper (folkskolebildning tillräcklig). Undervisning gifves af bl. a. Fr. Ingeborg Arnander, Brahegatan 62, Fru Ella Witt-Nordgren (f. d. Hilda Klein), Norrtullsgatan 27 B, Löjtnant Kjellström, Karlavägen 8, 3 tr., alla i Stockholm. På landtmätarekontor användas allmänt kvinnliga biträden och äro väl aflönade, likaså hos jägmästare. Petite.

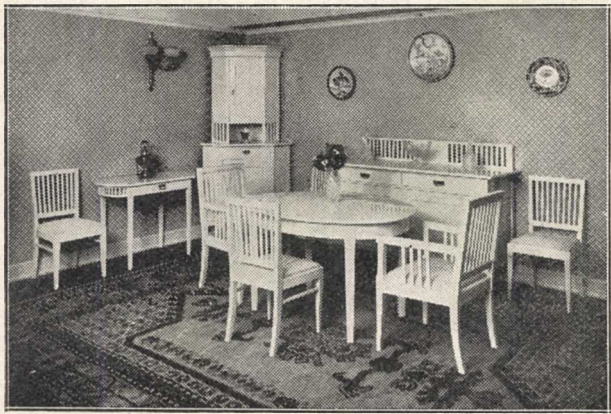
N:r 137. Tillfredsställ ni bara er hustru med det ni nämnde. Det kostar ju ingenting. Och älskar ni henne så tycker jag att det inte skulle gifva er skäl till att kalla er »bekymrad äkta man». Ni kan få värre bekymmer. Och än mer. Ni kan framkalla dem själf. Det den ena människan är njugg om, kan en annan kvickt passa på att erbjuda. Jag tror att i många äktenskapliga konflikter, där hustrun... ja, ni förstår hvad jag menar, så har det ibland ytterst varit mannens skuld. Därför, vakta er skatt. Kärleken är den bästa vaktaren. Och inseglet... kostar ju så litet. För öfrigt, när er hustru får ett par små barn att kela med, att kyssa och klappa, så kanske ni får vara i fred mycket mera än ni själf önskar. Ty det finns kvinnor, hvilka glömma eller åsidosätta mannen för barnen och låta honom stå delvis utanför. Det skulle ni inte heller tycka om. Ebon.

— Bekymrad äkta man! Låt ni er hustru få så många kyssar hon vill ha! Jag tänker hon har fullt upp med ransoneringskort då hon tar itu med hushållet. Låt henne slippa dem åtminstone i sin mans famn! Den dag kan komma då ni ej har en liten hustru att kyssa. Därför, fortsätt i galenskapen! råder en, som mistat sin lycka.

N:r 138. Ja, har någon gjort ett sådant påstående som kan skada eder, äger ni naturligtvis rätt att få veta hvem som är upphofsman därtill, men om nu vederbörande fortfarande har förtroende till eder och ni själf har godt samvete, hvad behöver ni (Forts. å sid. 194.)

SOMMARMÖBLER

"EGNA HEM" Vitlackerad matsalsmöbel.

- 1 Hörnskåp (2 avd.)..... 127.-
- 1 Buffet..... 175.-
- 1 Ovalt matbord 130x100..... 125.-
- 1 Serveringsbord (1 låda)..... 40.-
- 2 Fåförljer, stoppade men oklädda å 49.50 99.-
- 4 stolar " " " å 23.75 95.-

Kronor 661.-

Obs! Varje möbel säljes åven särskilt.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET
BASARAVD. -- Möbler levereras ej franko. -- STOCKHOLM

Beredning: Gösen fjällas, rensas, sköljes, torkas, hufvudet får sitta kvar men gälarna och fenorna klipplas bort. Den skåras med 2 cm. mellan hvarje skåra, gnides med saltet och får ligga 1 tim., hvarefter den ånyo torkas. En msk. (20 gr.), af smöret röres tills det blir hvitt och pösigt, och blandas med persiljan, svampen samt tomaterna; med denna massa fylls gösen, hvarefter den sys ihop, penslas med ågget och beströes med stötta skorpor. En långpanna smörjes med en del af smöret på så stor fläck fisken upptar, gösen lägges däri med ryggen upp, resten af smöret lägges i flockar ofvanpå. Den sättes in i varm ugn och får steka omkr. 1/2 tim., under det den ofta öses öfver med smöret. Gösen lägges upp på varmt fat, träden tages bort, fisken öfverhålles med smöret i pannan och garneras med persilja och refflade citronskifvor, serveras med tomat- eller svampsås.

Rismjölstarta med frukt och maräng (f. 6-8 pers.). 3 ågg, 1 hg. socker, 6 bittermandlar, 50 gr. rismjöl.

Till pannan: 10 gr. smör, 1 1/2 msk. stötta skorpor eller hvetemjöl. Till fyllning: 4 del. äppelkompott.

Till garnering: 3 åggsvitor, 105 gr. socker.

Beredning: Åggen och sockret röras 1/2 tim., därefter tillsätts de skällade och malda bittermandlarna samt mjölet. Massan slås i smord och bröd- eller mjölbeströdd stekpanna och gräddas i ej för varm ugn omkr. 1/2 tim. -- Tårtan stjälpes upp och får svalna, hvarefter den beågges med äppelkompotten. -- Till marångmassan vispas åggsvitorna till hårdt skum, sockret, som bör vara finstött, nedröres litet i sänder i åggsviteskummet. Marångmassan spritsas genom garneringsträtt i vackra fasoner öfver frukten, hvarefter tårtan insättes i svag ugnsvärme så att marången får vacker ljusgul färg. Serveras med vaniljsås.

Kålrötter fyllda med ris (f. 6 pers.). 4 medelstora kålrötter, vatten, salt.

Till fyllning: 150 gr. risgryn, 6 del. vatten, 1 del. grädde, 1 msk. finhackad persilja, 1/2 msk. smör, (10 gr.), 1 ågg, salt, soja, nårsalt.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 2 tsk. socker, kålrotspad.

Beredning: Kålrötterna sköljas, borstas väl rena, skalas med tjocka skal och kokas i saltadt vatten, tills en vispsticka går lätt igenom dem. De upptagas och få afrinna väl på en duk. Ett lock skåres ut i kålrötterna som urhållkas väl upifrån. De fyllas med det kokta riset, locket påågges och rötterna ombindas med snöre, förut doppadt i kokande vatten. Smöret brynes i en järnkastull, rötterna ilågges, beströes med sockret och brynas vackert, spådas med kålspadet och få sakta steka 1-1 1/2 t.m. hvarunder de ofta ösas öfver. De upplågges på varmt fat, smöret klippes bort och såsen hålles öfver dem. De garneras med innanmätet i kålrötterna, som brynts väl i smör samt persilja och serveras med potatis och afredd sås, beredd af kålspadet.

Till fyllningen sköljas och skållas risgrynen samt kokas mjuka i vattnet. Mot slutet af kokningen spådes med grådden. Gröten upphålles och får kallna. Persiljan hackas, fråses i smöret och iblandas tillika med det uppvispade ågget. Sist afsmakas massan med salt, soja och nårsalt.

Hotch-p-potch-soppa (f. 6 pers.). 1/2 kg. färbringa eller hals, 2 lit. benbuljong, 2 msk. flottyr (40 gr.), 1 purjolök, 1 msk. mjöl (10 gr.), 2 morötter, 1 palsternacka, 1/2 selleri, 12 jordårtskockor, salt, hvitpeppar.

Beredning: Fårbringan torkas med en duk, urriden i hett vatten, knåckes väl och sättes på att koka i buljongen. Då köttet är halfkokt, tages det upp och skåres i små, jämna bitar. Buljongen silas, skummas noga och hålles tillbaka i kitlet. Köttet brynes i 1 msk. flottyr jämte purjolöken, skuren i fina strimlor, mjölet ströses öfver och köttet röres om väl. Det lägges i buljongen, som får sakta koka omkr. 1 tim. Rötterna ansas, skåras i fina strimlor, brynas i resten af flottytren och lågges i soppan 1/2 tim. innan den är færdig. Jordårtskockorna rensas på vanligt såt, påsåtts i 1/2 lit. kokande vatten, tillsatt med 1/2 tsk. salt, och få koka mjuka. De lågges i soppskålen och spadet kokas ihop, tills det blir omkr. 3 del., då det hålles öfver grönsakerna. Soppan skummas, afsmakas med kryddorna, hålles upp i soppskålen och serveras mycket varm.

SJU

dagar i veckan
läses en annons i

IDUN

STEINWAY & SONS

STORT LÅGER I ENSAMAGENTUREN
LUNDHOLMS PIANOMÅGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 29

KULLGRENS GRAVVÅRDAR

Begår katalog från
KULLGRENS-UDDEVALLA

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grund. 1850 Karlstad Tryckeriet 1836
Värmlands åldsta och enda dagliga
tidning. Telefon: Nannanrop.

Barnångens Parba-Tvål

är genom sin ringa vat-
tenhalt synnerligen dryg i
användningen och

ger ett crèmeartat,
riktigt lödder.

är behagligt och diskret
parfumerad och bör därför
bliva

en favorittvål,
särskilt för damerna.

gynnsamma inverkan på
 huden förhöjes ytterligare genom användande av vår hud-
crème »Crème Parba». Dessa
 båda fabrikat åro de bästa
 medel

för hudens ratio-
nella skönhetsvård.

PARFUMERIE BARNÅNGEN

GRUNDAD ÅR 1868

H. M. Konungens Hovleverantör

SINGER

HEMMETS SYMASKIN

Årade husmödrar!

Det är Er måhända obe-
kant hvad Sveriges bästa
och pålitligaste hjälpme-
del vid småbak heter?
Det heter Gooda-
Jästmjöl. Burkar å 15,
25 och 50 öre kåpas och
»Några beprövade recept»
fås aldeles gratis.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögron & Co.

Levnadstolkningar

utarbetas af skicklig astrolog. Upp-
gif födelsedag och år, födelseort,
namn och fullständig adress samt
bifoga 30 öre i frimårken. Aberopa
denna tidning! Astrolag Wilh. Leid-
ner, Strömngatan 10, Kalmar.

PREJAMI - PASTILLERNA

skånka lindring och bot vid hals
och bröståttor

CHOKLAD-
OFFERTFABRIKEN
SELA
SÖDE

Obs! Cyklister. Obs!

Hvarje innehåfvare af en cykel bör
från och med i dag börja använda
det nya tåtningsmedlet för alla slags
cykelslangar

"CYCKLON"!

»Cycklon» har under nu pågående
vårldskrig visat sig vara oersåttlig
för cyklister.

Hvilka åro fördelarna att använda
»Cycklon»?

Jol man behöfver ej ligga på lands-
vågarna och laga sina ringar, det
har ej någon betydelse om en spik
eller annat skarpt föremål intrånger
i ringen. »Cycklon» gör gamla rin-
gar användbara, hvilket år en stor
fördel i dessa tider när man ej för
penningar kan få kåpa en ordentlig
cykelring.

Pris pr ask Kr. 1:—, fem anskar
såndas fraktfritt mot Kr. 5:—, som
uttages pr efterkrat.

Tillskrif i dag

VARUAFFÅREN, NORRKÖPING.

Obs! Återfårsåljare hög rabatt.

MUSIK- INSTRUMENT

Endast prima och väl juste-
rade: Gitarrer, mandoliner, gi-
tarrmandoliner, gitarrlutor, vio-
liner, cithror, dragspel, flöjter,
klarinetter, mæssingsinstrument,
sexetter af förstklassig svensk
tillverkning, trummor, fodral,
strångar och öfriga tillbehör.
Orglar från främsta fabriker.
Hög rabatt vid extra kontant
kåp af orglar.

Frålsningsarméns Handelsdepartement.

Östermalmsgatan 24, Stockholm 5.
Telefoner: Riks 85 81, Allm. 63 72.

Filial: S. Allgåat. 9, Göteborg. Rikst. 73 76

Rikt illustrerad varukatalog,
innehållande fullständig varu-
och prisuppgifter, såndes på
begåran gratis mot 25 öres
porto.

Hejsan!

storstådningen gick denna gång som
en dans. Orsaken? frågar Ni. Svar:
Jag använder A.-B. T. F. Nord-
stjernans putspulver: Silverputs,
Metallputs, Zinkputs, Spiselputs,
Knivputs och Fönsterputs. Bliv för-
såljare!

I alla väder är Gahns Maniol det bästa för huden.

abborrar med potatis: majsenaakrån
på torr mjölk med sylt eller kom-
pott.

TORS DAG. (Kristi Himmelsf.-dag)
Frukost: Bröd; smör; strömmings-
låda med potatis; kaffe eller te. Mid-
dag: Köttfårs med stufvade
morötter och potatis; Rabarberkom-
pott med grådde och kakor.

FREDAG. Frukost: Bröd; mar-
melad; stångryttare med potatis;
kaffe eller te. Middag: Kokt
kabeljo med gråslöksås och potatis;
hafrevålling på torr mjölk.

LORDAG. Frukost: Bröd; mar-
melad; stufning af kabeljo (rester
från fredag) och kokt potatis; kaffe
eller te. Middag: Hotchpotch-
soppa; potatisplåtar med lingonsylt.

RECEPT:

Ungstekt gös (f. 6 pers.). 1
gös på 1 1/2 kg., 2 tsk. salt (10 gr.), 60
gr. smör, 2 msk. hackad persilja,
2 msk. hackad svamp, 2 konserve-
rade tomater i tårningar.

Till panering: 1/2 ågg, 2 msk.
stötta skorpor.

**A.-B. PHARMACIAS
PARAMINT
PASTILLER**
FÖRORDAS AV LÅKARE
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta
vid epidemier.
Flaskor om 50 st. Kr. 1.75.
SÅLJAS ÖVERALLT

Kaktus
båsta rumsvåxter tarfva
ringa omvårdnad, bõra ej
saknas i något hem.
Begår priskurant!
**SOLBERGA
HANDELSTRÅDGÅRD,
VÅSTERÅS.**

PÅRMAR
till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller
direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i post-
anvisning, till följande priser:
Röd pärm, med guldtryck till »Idun» Kr. 2:— + porto 40 öre
Röd eller grõn pärm till »Iduns Roman-
bibliotek» > 0: 60 + > 10 ,
Röd eller grõn pärm till »Iduns Hjälp-
reda» > 0: 60 + > 10 ,
Samtliga tre pårmar..... > 3: 20 + > 40 ,

SVAR. (Forts. fr. sid. 292.)
 då fästa afseende vid en falsk an-
 gifvelse? Att taga upp saken —
 om nu förestånderskan alltjämt ne-
 kar att omtala hvem som sökt skada
 eder, det kunde bli omständigt nog,
 ni skulle kanske behöfva anlita ju-
 ridiskt biträde o. s. v. Petite.

N:r 139. Drufsocker framställt
 enl. receptet i Idun innehåller inga
 skadliga beståndsdelar, förutsatt att
 man på sätt som angifvits aflägsnat
 svafvelsyra fullständigt. Att ge barn
 drufsocker som ersättning för van-
 ligt socker, alltså i måttliga doser,
 torde ej vara riskabelt, om man kom-
 mer ihåg, att drufsocker jäser lättare
 än rör- och mjölksocker och alltså
 kan framkalla diarrhé vid i öfrigt
 olämplig föda eller klen mage, till
 barn i första lefnadsåret är det bäst
 att helt undvika det såväl som van-
 ligt (rör) socker och i stället an-
 vända mjölksocker. L.

N:r 140. Lider man af gasbildning
 och sömnlöshet har man nog skall
 antaga magens oro vara orsaken till
 den dåliga sömnen. Sedan hösten
 1907 är jag botad från nära 11-
 årig sömnlöshet genom ett enkelt me-
 del, som jag på det varmaste vill
 rekommendera er. Blöt en dubbelvikt
 linnelapp, stor nog att täcka magen
 och lägg däröver en bit oljeduk,
 som räcker något öfver kanterna.
 Skaffa er en 3 1/2 till 4 m. lång
 lina af stadig domestik och linda
 väl åt. Gör detta vid sängdags
 och lägg sedan på er så mycket
 att ni blir varm. Efter några tim-
 mar kan ni aftaga omslaget. Senare
 kan ni lugnt somna i omslaget men
 ni torde få hålla på några veckor
 först. Lycka till!

En som försökt.

N:r 141. Med så pass lång tjänst-
 göring inom facket, bör ni, om goda
 vitsord finnas, ej ha svårt för en

plats efter önskan, om ni observerar
 de annonser som ofta förekomma i
 såväl Idun som dagspressen och sö-
 ker däri ledigförklarade platser. Be-
 gåring prospekt och upplysningar från
 »Livita Bandets i Örebro. Vidare
 skulle ni kunna vända eder till Kron-
 prinsessan Margaretas vårdanstalt för
 tuberkulösa barn, adr. Kullasveden.
 föreståndarinnan, eller Kronprinsessan
 Victorias Kustsanatorium, Barkåkra,
 d:r E. Lindahl, Göteborgs barnsjuk-
 hus, Lilla Amundön, Brottskärs sta-
 tion, Flensburgska vårdanstalten i
 Malmö, Husmodern meddelar upplys-
 ningar, Simon och Mathilda Sachs
 minne (barnsjukhus) i Stockholm.
 Skrif till dessa. Petite.

N:r 142. Enbären krossas väl samt
 få koka i vatten tills musten ordent-
 ligt dragits ur, hvartill åtgår 5 å 6
 timmar. Silas, d. v. s. får själf-
 rinna genom tät påse. Den sålunda
 erhållna vörten påsättes åter och
 får koka tills det blir en någor-
 lunda tjockflytande sirup. Skadar
 ej att tillsätta litet socker, sedan
 den är färdig. Till 10 l. enbär 14 å
 15 liter vatten. Petite.

N:r 143. Desinfektion af möbelen
 medelst samma metod, som dagligen
 användes å Stockholms stads des-
 infektionsanstalt, d. v. s. utslagning
 af luft och insläppande af fuktig
 formalingas. Finnes ej i eder när-
 het tillgång till en sådan desinfek-
 tionspanna, och vet ingen snickare-
 fackman ett bättre råd, så försök
 att låta närmaste desinfektör be-
 handla möbelen i slutet ur medelst
 formalingas under ett dygn på öf-
 ligt sätt, alltså utan luftutslagning.
 L.

— Sök upp hålen där maskarne
 husera, för in en stor glödgad spik
 eller annat lämpligt instrument däri
 och inspruta efteråt terpentin.
 Petite.

N:r 144. Jag ville råda »Nygift
 fru» att skaffa sig Axel Holzhausens
 bok »Balkongträdgården», däri finnes
 fullständiga råd och anvisningar om
 huru balkonger böra prydas med
 blommor och växter, hvilka växter
 som passa bäst för olika väderstreck
 o. s. v. En utmärkt bok, kostar 1
 krona. Anna H—m.

— Som klängväxt förordas i främ-
 sta rummet de vackra murgrönsbladiga
 pelargonerna. I lädorna planter-
 ras vid sidorna blomsterböner, som
 växa snabbt och kunna nå ända
 upp mot taket, sättas direkt i lä-
 dorna i maj. Midtelpartiet blir vackert
 med inplanterade (planter köpas
 i senare hälften af maj) astrar, helio-
 troper och Bellis i lämplig ordning,
 den ena sorten framför den andra,
 eller också pelargonier. Nejlikor och
 löfkojor tillsammans äfven vackert,
 penseer i främre raden. Bäst att
 plantera dem med jordklimpar. Jor-
 den bör vara gödslad. Plantagen kan
 efter beskrifning användas. Vattning
 med tempererad vatten efter solens
 nedgång. Petite.

N:r 145. Om ni vänder er till
 Iduns red. får ni min adress för
 korrespondens och har jag ett för-
 slag att göra er som säkert är bra.
 Gerda.

N:r 146. Ah ja, med sparsamhet
 och förstånd behöfver det ej vara
 stor risk att gifta sig på en års-
 inkomst af 4,000 kr. Skall bosätt-
 ningen delvis göras på de 4,000,
 undras om det ej vore klokt att de
 första åren hyra och möblera en-
 dast 2 rum, men välja en lägen-
 het med alla de bekvämligheter som
 underlätta det husliga arbetet. Så
 småningom, då förhållandena åter
 komma i normala gängor, går det
 ju att breda ut sig. Hufvudsaken
 är att allt kan köpas kontant och
 inga skulder göras. Om ni ej re-
 dan har utstyrelse, så köp nu en-
 dast det nödvändigaste af linne, lika-
 så af porslin och husgeråd — allt
 sådant är nu uppe i dubbla priser
 och mångdubbla. Det går mycket
 bra att reda sig med litet till en
 början. Petite.

N:r 147. Ni bör vända er till en
 skicklig hudläkare. Ebon.

N:r 148. Seminarium för utbildan-
 de af lärarinnor för sinnesslöa barn.
 Inträdesfordringar: Att hafva genom-
 gått småskolelärarinneseminarium eller
 minst 6 klasser i elementarskola
 eller och genom företedda intyg kunna
 styrka sig hafva på enskild väg
 förvärfvat motsvarande kunskaper.
 Ansökan ställd till styrelsen och åtföljd
 af präst-, läkare- och skolbetyg
 samt betyg från möjligen inne-
 hafda platser vid skola eller i hem.
 Insändas till föreståndarinnan, Slagsta,
 Fittja, före 1 maj. Kursen är
 2-årig och börjar 1 sept. Elev åtnjuter
 fri bostad tillika med fritt
 vivre och fri läkarevård. Ebon.

N:r 149. Föreningen Vaksamhet an-
 skaffar kostnadsfritt tillförlitliga
 upplysningar om i utlandet er-
 budna platser och meddelar råd och
 varningar med afseende å resor till
 främmande land. Byrå: Handverkaregatan
 23 A, öppet hvardagar
 1—3. Vaksamhets hem för genomre-
 sande unga kvinnor Handverkaregatan
 23 A, Stockholm. Föreningens
 adr. i Göteborg är Vaksamhets
 Byrå: Drottninggatan 71. Ebon.

N:r 150. Köp det lilla trefliga häf-
 tet »Hvad fordrar god ton?» n:r VII
 i serien »Hjälp dig själf». Albert
 Bonniers förlag, pris endast 75 öre.
 Där står sid. 26 »Vid middagsbju-
 dning». En liten rar bok. Den kvinnliga
 gästen får sitta till höger om
 er man. Den manliga gästen till
 vänster om er. Ebon.

— Då gästerna utgöras af endast
 en dam och en herre, skall den
 förre placeras till höger om värden,
 den senare till höger om värdinnan.
 ej till vänster. Äro gästerna flera,
 placeras den kvinnliga hedersgästen
 på världens högra sida, den därnäst
 till vänster. Den manliga heders-
 gästen till vänster om värdinnan,
 den därnäst till höger. Vill man så
 ytterligare iakttaga placering, är
 lämpligt placera den dam, som kan
 betecknas som n:r 3, på vänster sida

MAN SOVER KUNGLIOT UNDER
Duntäcken
 Svensson & Bourghardt
 Enda specialfabrik i Norden.
 Rt. 20. Vinstöf. Rt. 121.

om den manlige hedersgästen jämte
 hennes bordskavaljer, den motsvarande
 manlige till höger om den kvinnliga
 hedersgästen. Vid bordets ändrar
 placeras ungdom eller de af gästerna
 som äro lägst i rang. Petite.

N:r 151. Bäst att annonsera. Idun,
 Svenska Dagbladet, Stockholms Dag-
 blad. Petite.

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA.

»Skånska». Annonsera i Idun.
 »Cecilia», som insände frågan
 n:r 46 i n:r 5 B. af Idun har svarat
 till uppgifven adress p. r. Ystad.
 »Arida». Vår värld är ömsom
 smutsig och ömsom nyfödd grö, kvä-
 der Ni. Vi skulle vilja tillfoga att
 också Eder dikt i betänklig grad
 är »nyfödd grö».

LEDIGA PLATSER

PALITLIG, verkligt erfaren flicka,
 som med hjälp af jungfru kan förestå
 hemmet och tillse yngre barn un-
 dertid, då husmodern sköter skolhus-
 håll, erhåller plats 1 juni d. å. i
 vackert belägen dalaprästgård. Svar
 med referenser, betyg o. löneanspråk
 till »Skolhushall», Asgatan 21 A,
 Falun.

HUSHALLERSKA, duktig och ord-
 ningsälskande, som förstår matan-
 skaffning och kortväsen, får plats i
 Göteborg, på landet, hos ungherre.
 Bildad, musikalisk dam, under 35
 år har företräde. Svar med foto,
 lön, ålder, betygsskrifter, postporto
 till »Chr., Iduns exp.

ENKEL, bättre, barnkär flicka, frisk
 och arbetsam, med ordningssinne och
 plikt känsla sökes att tillsammans med
 husmodern utan extra hjälp sköta ett
 litet bättre tjänstemannahem i egen
 villa med trädgård strax utanför
 Göteborg. Svar med ref. foto, och
 lönepretentioner sändas till »3 och 4
 år», p. r. Göteborg 6.

BILDAD, enkel flicka, helst landt-
 brukaredotter, frisk, stark och ar-
 betsam, sökes att jämte husmor sköta
 hemmet. Tre barn. Bekvämlägenhet.
 Eget rum. Lön efter kompetens.
 Svar till »Tjänsteman nära storstad»,
 Iduns exp.

BÄTTERE FLICKA, villig tillse små-
 barn samt vid tillfälle deltaga i hus-
 håll, erhåller bra plats genast eller
 senast 15 maj i godt hem på landet.
 Med af fam. Svar med lönepretentioner
 m. m. till »Gottlands», Iduns
 exp. f. v. b.

GYMNAST. Ung barnkär flicka önskas,
 helst Centralist, som mot fritt
 vivre och fria resor vill under en
 del af sommaren vara på landet i
 södra Halland för att gifva barnen
 friskgymnastik. Svar jämte referen-
 ser under adr. »Gymnast», S. Gumælii
 Annonsbyrå, Malmö.

SOM HUSMORS HJÄLP och famil-
 jemedlem erhåller bättre flicka kun-
 ning i enkel matlagning och bakning
 plats i liten familj att tillsammans
 med husmodern (utan jfr.) utföra
 hemmets alla sysslor. Palmsticket C:o,
 17 Malmsteknadsgratan, Stockholm.

I VACKERT belägen villa på landet
 bosatt husmor, som väntar en baby,
 önskar i slutet af maj en sympatisk,
 pålitlig ung flicka, förtrogen
 med spädbarnsvård att för någon tid
 träda i husmoderns ställe vid Ba-
 bys skötsel (bröstbarn) samt hemsy-
 slorna. Jungfru finnes. Eget rum.
 Svar med ref. och pret. till »Förtroende»,
 Iduns exp. f. v. b.

ORDENTLIG och treflig flicka, fullt
 kunnig i klädsömnad, önskas på herr-
 gård i Sörmland 3—5 veckor, mot
 fritt vivre. Svar till »Herrgård»,
 Mölnbo.

»Signild Marenius». Ett all-
 för ofta behandlat motiv. Afböjes.
 Som intet rapporto med följde, ligger
 manuskriptet här till Eder dis-
 position.

»Wessex». Kan ej användas.
 »Floridus Vastitus». Lyck-
 lig resal!

»Gust. Rosenbergs». Förrädet
 längesedan öfverfullt.
 »Knut Hedbergs». Kan ej an-
 vändas. Manuskripten återgå sedan
 Ni insändt porto.

»Anker Värn, m. fl. signa-
 turer». Ja, nog kunnen I rimma,
 herrar versmeder i östan och västan,
 men på Apollos vinghäst lyckas det
 er ändå inte att komma upp.

»Braganza». Vi kunna ej stå
 till tjänst vare sig i nästa eller nå-
 got efterföljande nummer. Just där-
 för att Värmland fostrat »båd' Geijer,
 Fröding och Tegnér» vore det föga
 opportunt att tala om att samma
 landskap fostrat så klena skaldar
 som exempelvis Braganza.

TYSK LÄRARINNA får plats på lan-
 det för tysk 12-årig flicka. Svar
 med löneanspråk, meriter och betyg
 till Friherrinnan von Diepenbroick-
 Grüter, Sotånäs gård, Fegen.

BILDAD, enkel flicka, villig deltaga
 i förekommande göromål, önskas till
 liten familj 15 maj eller senare.
 Jungfru finnes. Svar till »Tjänste-
 manfamilj», p. r. Aby.

ORDENTLIG FLICKA får plats i
 sommar i två månader hos en hand-
 lare i Värmland, att vara husmor
 behjälplig med förek. sysslor, sömnad
 samt handarbeten, äfven något
 kunnig i bokföring önskas. Svar jämte
 foto, och lönepret. till »Pålitlig»,
 Stöpafor's p. r.

Sköterskeplatsen

vid skarlakansfeberafdelningen blir ledig vid

Västerås Epidemisjukhus
 Begynnelseön 600 kr. 3 ålderstill-
 lägg å 300 kr. fritt vivre.

Fordringar: Sköterskeexamen med
 erfarenhet i epidemisjukvård erfor-
 dras. Ansökan åtföljd af prästbetyg,
 läkarebetyg, foto., tjänsteförteckning
 m. m. insändas före den 20 maj till
 Västerås Epidemisjukhus.

Barnsköterska.

Fullt pålitlig, kunnig barnsköterska
 med goda betyg och rekommendatio-
 ner sökes för nyfödd barn samt tvenne
 äldre barn ålder 5 och 7 år, i
 disponentfamilj vid bruk i Småland.
 Svar till »Pålitlig», Iduns exp.

För en bildad

och stadgad barnfröken finnes plats
 å landegendom i Västergötaland. Den
 som är kunnig i sömnad och hus-
 hållsgöromål har företräde. Svar med
 foto., betyg o. lönepret. till »Pålitlig»
 Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

På barnhem

får arbetsvillig och arbetsduglig
 flicka plats att biträda vid barnens
 (ålder 2—15 år) vård, sömnad o. s. v.
 Vidare meddelar föreståndarinnan,
 Ekedalens barnhem, Göteborg.

Epidemisjuksköterska

Vid nyuppförda epidemisjukstugan
 i Vilhelmina, Västerbottens län,
 erhåller examinerad sköterska förmån-
 ligen ordinarie anställning. Ansökan,
 ställd till Vilhelmina Kommunal-
 nämnd och åtföljd af frejddebetyg,
 läkarebetyg, betyg från kurser och
 föregående verksamhet samt lönean-
 språk insändas till undertecknad snar-
 st möjligt och senast 1 i stundande
 maj.

Löfliden, Vilhelmina 13 april 1918.
 Albin Gavelin.

IDUNS SCHACKPALT.

Denna gång meddela vi ett par
 miniatyrtarier som båda äro rätt
 pikanta.

K. Schirm.	E. Rosenthal.
1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	Sb8—c6
3. Lf1—b5	Sg8—f6
4. 0—0	d7—d6
5. Tf1—e1	a7—a6

Här gör svart bättre i att spela
 Lf8—e7.

6. Lb5—a4	b7—b5
7. La4—b3	Sc6—a5?
8. d2—d4!	

8. — — — e5x4d

Svart går i den utlagda fällan.
 Rätta draget är Sa5xb3.

9. e4—e5!

En obehaglig öfverraskning. Svart
 hade naturligtvis räknat på att hvit
 skulle slå d4, hvarpå svaret skulle
 bli c7—c5 och vinst af en pjäs.

9. — — —	d6xe5
10. Sf3xe5	Lc8—e6
11. Se5xf7	Ke8xf7
12. Lb3xe6†	uppgifvet

S. H. Blachburne, Englands äldste
 schackmästare, är en ypperlig si-
 multanspelare och i öfrigt hemma-
 stadd på alla områden som ompänsas
 af gudinnan Caissas ädla konst.

Nedanstående parti är ett prakt-
 fullt exempel på hans glänsande spel-
 föring. Det måste anmärkas att par-
 tiet spelades i en större simultanförel-
 ställning. Denna omständighet för-
 klarar utan tvifvel hvits inkorrekt
 pjäsoffer. Afsikten var naturligtvis
 att förbrylla mästaren och tilltvinga
 sig initiativet.

Oregelbundet parti.

Amatör.	Blachburne.
1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	Sb8—c6
3. Lf1—c4	Lf8—c5
4. Lc4xf7	Ke8xf7
5. Sf3xe5	Sc6xe5
6. Dd1—h5†	d7—g6
7. Dh5xe5	d7—d6
8. De5xh8	Dd8—h4
9. 0—0	Sg8—f6
10. c2—c3?	Sf6—g4
11. h2—h3	Lc5xf2†
12. Kg1—h1	Lc8—f5
13. Dh8xa8	Dh4xh3†
14. g2xh3	Lf5xe4†

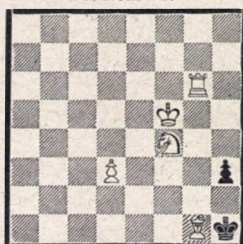
Problemlösningsäfflingen.

Vi försätta med vår lösningsställan
 och meddela denna gång en serie
 tredragare. Samtidigt härmed bedja
 vi våra ärade lösare om ursäkt för
 ett par korrekturfel som insmugit
 sig i diagramställningarna å n:r 2
 och 3. A det förra skalle bonden på
 a5 vara hvit, å det senare skall på
 det tomma fältet b6 stå en svart
 bonde. Lösningarna till de nämnda
 problemen publiceras i nästa num-
 mer.

Täfflingstiden för problemen i detta
 nummer utgår den 31 maj. På före-
 kommen anledning meddelas vidare
 att täfflingarna äro fullkomligt fri-
 stående och ej ha något samband
 med hvarandra utan endast omfatta
 de problem som finnas i ett nummer.
 Prisutdelning äger sålunda rum num-
 mer efter nummer.

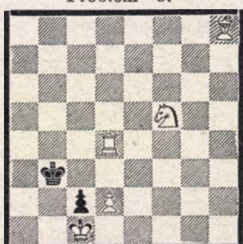
Lösningarna sändas som förut till
 »Iduns lösningsställan», Iduns schack-
 afdelning, Stockholm VI.

Problem 4.

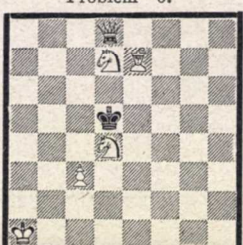
Matt i 3 drag.

Problem 5.

Matt i 3 drag.

Problem 6.

Matt i 3 drag.

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens område?

Kom då ihåg

att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platsökande med bästa resultat användt förfaringssätt är att sätta in en liten annons i Idun. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 3 kronor. Beloppet insändes i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrives å postanvisningsblanketten.

Apotekselev.

Kvinnlig student erhåller plats som elev på apoteket Ornen, Stockholm.

Bildad flicka

erhåller plats som biträde eller elev i trädgård, att arbeta tillsammans med kvinnlig trädgårdsmästare. Svar till »Trädgård 1918», sändas till Iduns exp. f. v. b.

Köksförestånderska.

På grund av nuvarande innehavarens avgång är platsen såsom köksförestånderska vid Piteå hospital och asyl ledig att tillträda senast 1 Juni innevarande år. Lönen utgår för närvarande med kontant 660:— kr. per år, 33 proc. krigstidstillägg härå, fria naturaförmåner och 1 månads semester årligen. Onskligt vore att sökanden genomgått Statens Skolköksseminarium för utbildande av husmodrar vid större anstalter. Ansökan åtföljd av bestyrkta betygsskrifter jämte frejdbetyg ställd till Kungl. Hospitalsdirektionen, Piteå, insändas före 15 maj till

Syssломannen, Hospitalet, Piteå.

Vösterviks Hospital.

Förestånderskebefattningen

vid hospitalets kvinnoafdelning är ledig att tillträda i början af juni. Ansökan jämte betygsskrifter och läkarintyg och helst äfven fotografi skola före den 20 maj vara insända till

ÖFVERLAKAREN.

Husmoder.

Husmoderbefattningen vid Uppsala stads försörjningsnärättning kungöres härmed till ansökan ledig. Sökanden bör vara fackutbildad och äga praktisk erfarenhet af alla inom en anstalt förekommande göromål på ifrågakvarande område, såsom ledningen af allt som rör köket, bageriet, linneförrådet, tvätten m. m.

Tjänsten tillträdes så fort som möjligt under instundande Maj eller Juni månad å tid, som efter öfverenskommelse framdeles närmare bestämmes.

Lönen utgöres af kontant 700 kr. pr år jämte för innevarande år 15 proc. dyrtidstillägg, hvartill komma förmånerna af fritt vivre, bostad om ett rum samt värme, lyse och fri tvätt.

Ansökningar, ställda till Fattigvårdsstyrelsen och åtföljda af prästbetyg, läkarebetyg och öfriga handlingar för stykkandet af sökandens kompetens, skola vara ingifna senast kl. 12 m. den 22 instundande maj. Uppsala den 27 april 1918.

FATTIGVÅRDSSTYRELSEN.

PLATSSÖKANDE

UNG, frisk, undervisningsvan flicka önskar plats under sommarmånaderna att undervisa barn i elementarskolans lägre klasser, ev. musik. Tillfälle till bad önskvärdt. Svar med uppgift om löneförmåner till »Sommaren 1918», Iduns exp.

UNG lärarinna önskar under sommarferierna plats i familj, helst i Norrland. Är villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Fritt vivre, men ej lön. Har genomgått hushållsskola. Tacksam för svar till »Sydlandska 22 år», Iduns exp.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i alla inom ett hem förekommande göromål, önskar komma i någon större familj på landet för att förkafra sig i matlagning och lära konservering. Är villig deltaga i förekommande göromål. Fritt vivre önskvärdt. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp.

UNG, förlovad flicka önskar komma i ett bättre hem, för att under ordningsfull husmoders ledning lära sig skötandet af ett hem. Betalar gärna. Svar till »23 år», Klippan.

FÖRLOFVAD FLICKA, fullt kunnig i matl., konserv., bakt., sömnad och alla husliga göromål önskar från den 1 maj till 1 aug. plats på större herrgård eller i prästgård som husmoders hjälp och sällskap. Familjemedlem. Lön önskas ej. Svar till »Sommaren 1918», Iduns exp.

PLATS som barnfröken eller husmoders hjälp sökes af enkel bättre flicka i juni. Goda bet. o. ref. Svar till »Familjemedlem 19 år», Munkfors p. r.

PLATS önskas under sommaren för en 15 års flicka som genomgått 5:te klassen i Samskola, för att biträda i hemmet. Svar till »Fritt vivre», Iduns exp. f. v. b.

TVÅ FLICKOR med flerårig vana i klädningssömnad önskar under sommaren sy i familjer på landet. Svar till »A. K. 1918», Postkontoret 2, Norrköping.

LÄRARINNA önskar plats i familj under sin ferie juni—aug., som hjälp åt fru eller läsa med barn. Svar till »Fritt vivre», Fälttjäl, Norrflärke.

25-ÅRS bättre flicka, skänkska, med vana i hushåll och enklare sömnad, har genomgått 6 mån. hushållsskola på finare hotell, önskar plats för sommaren på större gård uppåt landet i naturskön trakt. Antingen som husmoders hjälp eller hushållerska. Lön och vänligt bemötande fordras. Sv. t. »Nyta o. nöje», Ingelstråde p. r.

PLATS som hushållsfr.—husmoders verkliga hjälp eller hos ungherre, önskar 25-årig flicka kunnig i söm- och handarbete plats, (helst där jungfru finnes). Genomgår nu hushållsskola. Svar till »Villig och ordentlig 6 juni», Akarp p. r.

ENKEL och pålitlig 33 års flicka, kunnig i matlagning och för öfrigt van vid ett hems skötande, (äfven skrif- och räknekunnig), önskar plats till juni eller senare, som hushållsfröken eller där hjälp kan erhållas till gröfre sysslor. Svar märkt »Familjemedlem 184», Iduns exp. f. v. b.

LÄRARINNA på landet söker under ferietiden 15 juni—15 aug. plats i reell familj att läsa med småbarn samt deltaga i husliga bestyr. Rutinerad i undervisning, van vid hushållsgöromål. Svar till »Ferieplats 18», Iduns exp.

TVÅ UNGA folkskollärarinnor, elementarbildade, önska undar sommarmånaderna plats som guvernanter. Svar till »Sommaren S. F.», Iduns exp.

SJUKSKÖTERSKA önskar under sommarmånaderna följa äldre dam till brunn eller badort. Fritt vivre och fria resor önskas. Svar till »Ebbas», Iduns exp.

BÄTTRE FLICKA, som nu genomgått fullst. elementarlärov., önskar mot fritt vivre plats under sommaren i bättre landhem att undervisa barn, skrifgöromål o. dyl. Svar till »Duktig», Iduns exp.

MUSIKALISK lärarinna af god familj önskar under en del af sommaren vistelse å herrgård för att undervisa i franska, ev. musik. Svar till »Franska sommaren 1918», Postkontoret, Vasastaden, Göteborg.

UNG FLICKA önskar plats i juni i bättre hem som husmoders verkliga hjälp. Sökanden har genomgått slöjd och hushållsskola. Tacksam för fritt vivre. Svar emotes tacksamt till »Glad», Sjömarken p. r., före den 15 maj.

BÄTTRE FLICKA önskar plats i maj att gå frun tillhanda, där jungfru finnes. Har genomgått Husmoderskola, kunnig i enklare sömnad och handarbeten. Svar till »Postfack 18», Svenljunga p. r.

PLATS för 14-års gosse önskas mot betalning, där han kan få några timmars daglig undervisning i vanliga skolämnen samt lämplig sysselsättning. Svar till »14-års gosse», under adr. S. Gumelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

JÄGMÄSTAREDOTTER önskar plats som lärarinna, hjälp och sällskap, skrifbiträde eller dyl. på landet eller i stad. Betyg från föregående platser. Svar till »Nil 23», Iduns exp. f. v. b.

MUSIKLÄRARINNA elev af framst. lärare önskar under sommaren plats i familj på landet att mot fritt vivre undervisa i pianospelning. Ref. finnas. Svar till »24 år», Iduns exp.

UNG bättre flicka önskar under några månader komma till herrgård helst i södra Sverige, för att mot fritt vivre under god husmoders ledning deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Svar emotes tacksamt till »Familjemedlem juli», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA som under 1 år praktiserat sjukvård å lasarett önskar plats omkring den 15 juli, antingen å sjukhem, hvilohem eller privat sjukvård. Goda betyg och ref. finnas. Svar till »Elev», Lasarettet, Karlshamn.

UNDER MAJ ev. några sammarmån. önskar ung flicka fr. godt hem sysselsättning i Göteborg eller omnejd. Avg.-bet. fr. läroverk m. Normalskolekomp. o. profärskurs. Någon vana i privatundv. Sv. t. »K. A.» Iduns exp.

Engelbrekts Förm.-Byrå.
R. 171 81. A. tel. 241 13.
Valhallavägen 115, II.
Ansk. Barnsköerskor, Vårdinnor, Lärarinnor, Sällskaps-, Hushålls- och Barnfröknar samt bättre tjänarinnor.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i Idun, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En annonsplats — 10 mm. stor — kostar endast 3 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 30 öre pr mm. därutöver.

HUSHÅLLSELEV. Ung flicka önskar komma som hushållselev till prästgård eller annat stort landställe 15 maj eller senare. Svar jämte pris pr månad till Ester Johanson, Tystberga.

UNG FLICKA som genomgått 8-klass. högre läroverk önskar läsa med 2 å 3 barn under sommaren. Svar utbedes tacksamt till »Ella», Iduns exp.

DUGLIG, erfaren hushållsfröken söker plats som hushållsfröken, eller att ensam sköta litet hem, eller som kokerska i godt hem. Fina rek. Svar till »Duglig 1918», Iduns exp. f. v. b.

24-ÅRIG flicka önskar plats å prästgård eller herrgård att mot fritt vivre lära och deltaga i husliga sysslor. Svar till »Familjemedlem», Nord. Annonsbyrå, Göteborg.

BILDAD FLICKA önskar under sommaren 3 1/2 mån., vara husmodern i ett godt hem till verklig hjälp. Mycket intresserad af trädgårdsskötsel och fullt kunnig i matlagning och ett hems skötande. Svar till »Semesterarbete», Iduns exp. f. v. b.

23 årig flicka med god skolunderbyggnad önskar plats som barusköterska. Svar till »Barnkär», Hvetlanda Posten, Hvetlanda.

Sjuksköterska

önskar plats 15 maj. Privatvård, sjukhus eller dyl. Tacksam för snart svar till »Syster Maja», Skottes Annonskontor, Odengatan 63, Stockholm.

Hushållselev.

På större herrgård eller prästgård helst i närheten af Göteborg önskar bättre flicka plats att under skicklig husmoders ledning lära landthushåll. Genomgår för närvarande hushållskurs. Svar märkt »Värmländska», S. Gumelii Annonsbyrå, Göteborg.

Bildad flicka

söker plats i familj från början af juni, villig att deltaga i alla inomhus förekommande göromål. På lön fastes ej afseende. Önskar bli anseend som medlem af familjen. Gärna där mindre barn finnas. Svar till »24 år», p. r. Uppsala.

20-årig flicka af god familj,

som genomgått husmoderskola och barnavårdskurs, är något sykunnig och road af hushållsgöromål, önskar plats som familjemedlem öfver sommaren på landet för att vara frun behjälplig med hushåll och barn, där tjänare finns. Små lönepretentioner. Svar till »20-årig norrländska», Iduns exp.

INACKORDERINGAR

KONFIRMATIONSUNDERVISNING sökes under sommaren i vackert belägen prästgård i Skåne för ung flicka, där goda kamrater kan påräknas. Svar med närmare upplysningar märkt »G. H.», Iduns exp.

INACKORDERING erhålles å litet trefligt hvilohem å landet. Elektr. ljus m. m. Begär prospekt och ref. Syster Elsa Fröding, Skultorp.

INACKORDERING önskas i trefligt pensionat eller å herrgård i Dalarna eller Norrland, där tillfälle gifves att något deltaga i husliga sysslor. Svar emotes snarast till »Hallig natur», Iduns exp. f. v. b.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilohem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej.

I trefligt hem på landet, gärna prästhem, där ungdom finnes. Önskar bildad flicka kortare inack. Deltar gärna i hushållet. Svar till »Midsommar 1918», Iduns exp. f. v. b.

Konfirmander

emottages äfven i år i Björsäter prästgård, vackert och hälsosamt bel. vid skog och sjö samt station å Norsholm—Åtvidabergs järnv. Undervisn. börjar 1 juli och fortgår till fram i aug. Pris i ett för allt 225 kr. Tel. Björsäter 21, adr. Björsäter. J. P. Jehrlander, kyrkoherde.

ÖVER 112,000 PERSONER ha redan begagnat sig av vår undervisning.

Den storartade framgång, som vår korrespondensundervisning rönt alltsedan dess första framträdande år 1898, kunna vi utan tvekan tillskriva våra kursers praktiska uppställning, deras gedigenhet och grundlighet samt den fasthet, varmed vi ständigt följa vårt valspråk: Endast det bästa är gott nog åt våra elever. Våra korrespondenskurser undergå ständigt omarbetning, utvidgning och modernisering av skickliga specialister, varigenom vi alltid kunna giva eleverna en undervisning, som måste föra till ett gott resultat.

Vårt korrespondensinstitut är uppdelat på åtta huvudavdelningar, nämligen Merkantila institutet, Språkinstitutet, Tekniska institutet, Realskolan, Studentavdelningen, Juridiska avdelningen, Lantbruksavdelningen samt Tecknings- och målningsskolan.

Dessa huvudavdelningar förestås af universitets-, högskole- eller fackutbildade chefer. Så t. ex. ledes Tekniska institutets maskintekniska och elektrotekniska avdelningar av civilingenjörer med flerårig praktik från Sveriges största verkstäder och dess byggnadstekniska avdelning af erkänt duglig byggnadsingenjör. Studieledaren för vår realskola och vår studentavdelning är filosofie doktor. Lantbruksavdelningen förestås af agronom. Språkavdelningen ledes af skickliga språklärare o. s. v.

Då vi bröto väg för korrespondensundervisningen i Sverige, satte vi som mål att punktligt uppfylla våra förpliktelser och under de många år, vi undervisat pr korrespondens, ha vi ständigt följt denna princip. Vi ha därför alljämt gått framåt under en ständigt växande tillit från våra elever och gynnas sida. Vår undervisning är således icke något experiment, ty vi ha byggt vår verksamhet på en säker grundval och därigenom vunnit den stora popularitet, som vi städe skola arbeta på att vidmakthålla.

HERMODS KORRESPONDENSINSTITUT.

Hermods Korrespondensinstitut.

Slottsgatan 53 B. Dir. H. S. HERMOD. Malmö.
Grundläggare av systemet: "Undervisning pr korrespondens" i Sverige.

Sänd mig gratis och utan någon som helst förbindelse å min sida tidskriften »KORRESPONDENS» för 6 månader samt Ert illustrerade prospekt för det yrke eller den kurs, framför vilken jag markerat ett kors (+).

YRKEN:	Byggmästare	Juridiska kurser
Affärsman	Lantbruksbokhållare	Kommunala kurser
Bokförelse	Lantbruksinspektör	Tyska språket
Kontorist	Förvaltare	Engelska språket
Stenograf	KURSER:	Ryska språket
Korrespondent	Realskolekurser	Franska språket
Kassör	Studentkurser	Skönskrivningskurs
Elektrisk montör	Inträdeskurser för olika fackskolor	Svenska språket
Elektrisk maskinist	Tecknings- och målningsskurser	Rättskrivningskurs
Maskinritare	Folkhögskolekurs	Kurser i aritmetik o. algebra
Verkmästare	Lantbrukskurser	Kurser i allmänbildande ämnen
Angmaskinist		
Angpanneskötare		

Adress:

Namn:

(Idun 40 5/5 18.)

Var och en som begär prospekt, erhåller GRATIS under 6 månader vår omtygta tidskrift "KORRESPONDENS", i vilken i varje nummer finnes utdrag ur en eller flera av våra kurser.

Professor Cederschiöld
 behandlar med egna massage-
 metoder mag-, tarm-, reumatiska och
 nerväkomor m. m. Obs! Nässvalg-
 katarr (kronisk snufva) behandlas
 med instrument smärtfritt. Hvarda-
 gar 10-12 o. 2-5. Greiftegatan 15.
 A. T. 184 51.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs av kvinn-
 liga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar i sept.
 Prosp. Major J. G. Thulin, L'ND.

**Göteborgs
 Gymnastiska Institut**
 Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
 Nästa kurs börjar 15 Sept
 Begär utförligt prospekt!

Med. Dr. E. Kleens
 ettåriga kurs i massage
 och sjukgymnastik för Damer
 och Herrar börjar den 1 oktober kl.
 10 f. m. Mästersamuelsgatan n:o 37,
 2 tr. Obs! Prospekt begäres (tydligt
 namn och adress) och anmälningar
 mottagas städe under adr. Engel-
 brektsgratan n:o 43 B, Stock-
 holm.

Vid Professor Unmans Inst tut
 börjar den 14 Sept. ny (ettårig) kurs i
Massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt.
 Brunkebergsgatan 9, S ocholm.

Fräkencreme
Ica Borttager fräkan fin-
 nar fnassel m. m. Pri-
 kr. 4.50 + porto Förs. di-
 skret. Franska Parfym-
 magasinet, Hofleverant.
 21 Drottningg., Sthlm.

Underlivslidande
 och dylikt undgräs bäst genom
 bruk af lifmoderspruta. Pris
 12, 14, 17 kr., med båda rören
 18, 20, 25 kr. Vid köp recept
 på lämpliga lösningar samt
 anatomisk bild. Nolliverpulver
 5 kr. pr ask. Lifmoderspeglar
 3 o. 5 kr. Pristista mot 10 öre
 porto.
CARL G. SCHRÖDER,
 Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Mot grått hår och mjäll.
 Härmed meddelas att det utmärkte
 och så mycket efterfrågade hår-
 vätnet mot grått hår som förhind-
 rar hårfall och fullständig
 borttager mjäll och som i
 öfver 40 års tid förtis i Fanny Gelin
 Parfymmagasin, Malmörgrsaten 5,
 Sthlm, numera fås under adr. Firma
 Fanny Gelin, Norrviken, Rikstel.
 Norrviken 14. Pris 6:- kr. frakt-
 fritt.

Skönhetsvård.
 Vårter och bruna fläckar bort-
 tagas utan att efterlämna mär-
 ken.
Maria Enquist,
 Institut för skönhetsvård och
 pläst. oper. 6-8 Biblioteksg.
 R. 160 68. A. 226 62.

Kvinnor.
 Det finnes ett arbete för Eder med
 mycket god förtjänst som kan utföras
 i hemmen. Med arbetstillgång
 såväl i normala som kristider. När-
 mare meddelas mot insändandet af
 50 öre i frimärken.
 Fabrikör E. Kellin, Eslöv.
"Da capo"
 två o. fin parf. toilettvälv i trefl.
 omslag. Kr. 18:- pr duss. Endast
 denna annons.
 Bröderna Lind, N å s.

Önskebarn.
 Blifvande barnets kön. Konsten att
 inverka därpå utläres. Tillskrif »Er-
 farenhet», Iduns exo. f. v. b

Köp i tide!
 30 ol. krigsmärken kr. 1,-
 50 » » » 3,-
 150 » » » 20,-
 100 tyska kolonim. » 20,-
 (dessa m. stiga enormt).
 Kal. gratis. Alla m. köpas.
 500 alla olika 4.00, 1000-10, 2000-33 kr.
Frimärksbörser,
 KÖPENHAMN, KLOSTERSTRÅDE 9

O UMBÄRLIG
 I ALLA HEMI
IDUNS KOKBOK
 Z:DE UPPLAGAN
 PRIS KR. 6:—

BENNO BECKEMANS
 FOTOGRAFISKA MAGASIN
 15 DROTNINGGATAN 15
 STOCKHOLM.
 FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

Andrea Eneroths Högre Handarbetsseminarium,
 Kommendörsgatan 32, 1 tr. Allm tel. Ö. 1618
 Af Kungl. Maj:t godkänd, högre handarbetslära-
 rinneutbildning med
 statsanslag. Högre och lägre kurser på 1, 1½ och 2 år.
 Ansökningar till inträde vid seminariet mottagas nu dagl.
 och till 1 Juni, skriftligen eller personligen under mottagnings-
 tiden kl. 12-1. Prospekt sändas på begäran.

Herrsätra Skolgård,
 8-klassig elementarskola för flickor, helpension, förlagd till Mol-
 stabergs lantegendom, Mölnbo.
 Infödd tyska, skolkökslärarinna, exam. musiklär.
Anna Sundin.
 Adr. Molstaber, Mölnbo. Riks. Mölnbo 4. 2 sign.

**Utbildning för föreståndarinnor vid
 ålderdomshem och barnhem.**
 Sv. Fattigvårdsförbundets elfte utbildningskurs för föreståndarinnor
 vid ålderdomshem och barnhem kommer att anordnas under tiden 8
 januari-1 augusti 1919. Ansökan till kursen insändes före den 15
 september. Kursavgift 20 kr. Begränsat platsantal. Program och öfriga
 upplysningar meddelas genom Sv. Fattigvårdsförbundet, Norrlandsgatan
 17, Stockholm.

**Vita Bandets Husmodersskola
 i Ljusne**
 börjar nytt arbetsår augusti 1918.
 Undervisning meddelas i matlagning, bakning, konservering, dukning,
 servering, vävning, sömnad, tvätt, strykning, födoämneslära, barnvård
 och hälsolära. Undervisningstid 11 månader. Avgift för helinackorde-
 ringar på skolan jämte undervisning 45 kr. i månaden.
 Prospekt på begäran. Anmälningarna bör vara inlämnade innan den
 31 maj till undertecknad. Alice Bergström, föreståndarinnan.

Utmärkta organ
 för
 annonsering i landsorten
 äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.	Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Avesta: Avesta-Posten.	Malmö: Skånska Aftonbladet.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Borås: Borås Tidning.	Mora: Mora Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.	Norrköping: Östergötlands Dagblad.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Falun: Falu-Kuriren.	Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
Gefle: Gefle-Posten.	Skövde: Skaraborgs Läns Annonssblad.
Halmstad: Hallandsposten.	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.	Uddevalla: Bohusläningen.
Härnösand: Härnösands-Posten.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Höganäs: Höganäs Tidning.	Uppsala: Tidningen Upsala.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Visby: Gotlänningen.
Kalmar: Barometern.	Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Växjö: Smålands-Posten.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	Ystad: Södra Skåne.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.	Örebro: Örebro Dagblad.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.	Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Östersund: Jämtlands-Posten.
Linköping: Östgöten.	Östhammar: Östhammars Tidning.

55 Kungsgatan Almedahls Försäljnings-Magasin, 55 Kungsgatan
 Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.
 Rikhaltigt urval af
Linne-
 och
Bomullsartiklar.
 Levererar fullständiga
Linneuppsättningar
 för Hotell, Restaurationer,
 Sjukhus, Badhus, Ångbåtar
 och Privathem samt
 Brudtillsyrslar.
 Broderier.
 Spetsar.
 Färdigsydda
 damunderkläder,
 Dag- och natt-
 skjortor,
 hvita o. kulörta
 skjortor.
 m. m.

Vid Aringsbergs Helpension
 för flickor börjar höstterminen den 31 aug. Undervisning meddelas i
 alla skolämnen samt i musik. Hårligaste läge vid skog och sjö, 1½
 km. från Alfvesta järnvägsstation. Prospekt sändas på begäran. Arings-
 berg, Alfvesta. Rikstelefon Alfvesta 104. Elsa Kjellander.

Trädgårdsmöbler
Sommarmöbler-
Fällmöbler
Stegar
Fruktförvaringsartiklar

Rönneådalens Aktiebolag ♦ BILLINGE
 Telegramadress: »RÖNNEÅ», Billinge. Rikstel.: 38.

**Högre Lärarinneseminarier vid
 Stiftelsen Kjellbergsska flick-
 skolan i Göteborg**
 meddelar högre lärarinnekompetens.
 Ansökningar till såväl afd. I som
 II, åtföljda af betygsafskrifter, frej-
 de- och läkarebetyg, mottagas före
 den 8 juni. Prospekt på begäran.
 Upplysningar lämnas av läroverkets
 föreståndarinnan.
 STYRELSEN.

Thé.
 Nytt parti äkta fint PARAGUAY-
 THE (MATE-THE) har nu inkommit
 och försäljes så länge förrådet räc-
 ker i paketer på
 ¼ kg. Kr. 5:50.
 ½ » » 10:—.
 mot postförskott, plus portokostnader.
 A.-B. John Benedy & Co.
 Tel. adr. »Centrum», Malmö.

Spara på sockret,
 använd sackerinlösning (2 drop-
 par = 1 sockerbit) 3 kr. pr flaska
 å 30 kub. fr. Aktiebolaget
 Kristianstads Vattenfab-
 rik, Kristianstad. Sän-
 des mot postförskott. Vid köp
 af minst 25 fl. Kr. 2,75 st.

**Husvarna
 Symaskiner**
 BÄSTA SVENSKA FABRIKAT

**Kvinnliga
 platssökande
 och
 lediga platser**
 såväl inom hemmen som
 öfv. ralt där kvinnlig ar-
 betskraft kommer till an-
 vändning kungöras för-
 delaktigast genom annons
 i Idun, landets äldsta och
 största kvinnotidning, som
 läses i alla bildade sve-
 nska hem från Ystad till
 Haparanda. Annonser
 mottagas af de flesta
 annon-byråer i riket eller
 insändas direkt till
**Iduns annonskontor,
 Stockholm**
 Idun utgifves denna vecka
 i A och B.